

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

**Державний стандарт
*професійно-технічної освіти***

ДСПТО 5112.01.61.00-2014
(позначення стандарту)

Професія: Провідник пасажирського вагона

Код: 5112

Кваліфікація: провідник пасажирського вагона

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України
від « 30 » вересня 2014 р. № 1093

**Державний стандарт
*професійно-технічної освіти***

ДСПТО 5112.01.61.00 – 2014
(позначення стандарту)

Професія: Провідник пасажирського вагона

Код: 5112

Кваліфікація: провідник пасажирського вагона

Загальні положення

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії 5112 Провідник пасажирського вагона розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1238 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти» та статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту» є обов'язковим для виконання всіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

У професійно-технічних навчальних закладах, на підприємствах, в установах та організаціях, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності, тривалість професійного навчання й складає 1322 години.

У ПТНЗ другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, якої набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50 % за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності в слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені строки навчання можуть бути продовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці («Техніка пошуку роботи», «Ділова етика і культура спілкування» тощо).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника складена на основі кваліфікаційної характеристики Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (ДКХП Випуск № 66, «Залізничний транспорт і метрополітен», затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 17.12.99 № 601 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства транспорту N 34 від 17.01.2003, N 591 від 04.08.2003, Наказом Міністерства транспорту та зв'язку N 562 від 27.06.2007). Крім основних вимог до рівня знань, умінь та навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, «Загальні положення», п.7 Краматорськ, 2005 р.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях,

лабораторіях, на навчально-виробничих дільницях та/або безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80 % загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент – від 20 %.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно з законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із зацікавленими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний

рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Зразки диплома кваліфікованого робітника та свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 979 «Про затвердження зразків документів про професійно-технічну освіту».

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу та за результатами проміжної кваліфікаційної атестації їм присвоєна відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації державного зразка.

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

**Державний стандарт
*професійно-технічної освіти***

ДСПТО 5112-ОІ.6100 – 2014
(позначення стандарту)

Професія: Провідник пасажирського вагона

Код: 5112

Кваліфікація: провідник пасажирського вагона

**Видання офіційне
Київ - 2014**

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного навчального закладу
(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)**

1. Професія - 5112 Провідник пасажирського вагона

2. Кваліфікація – провідник пасажирського вагона

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати:

будову пасажирських вагонів всіх типів, візків пасажирських вагонів усіх типів, гальмового обладнання, будову та принцип роботи автозчепу, підвагонного обладнання;

будову СКНБ (система контролю нагрівання букс пасажирського вагону), СПС (системи пожежної сигналізації), установок кондиціонування повітря та високовольтного опалення. Будову і порядок обслуговування приладів опалення, примусової вентиляції, електрообладнання, холодильних установок, кондиціонерів повітря, протипожежного обладнання;

правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх при аварійних ситуаціях;

всі види проїзних та перевізних документів, у тому числі безкоштовних, та правила проїзду за цими документами;

правила користування реєстратором розрахункових операцій (РРО), порядок обліку коштів, отриманих за надання платних послуг;

форми обліку та звітності, що застосовуються, порядок їх ведення та складання;

документи, що дають право на проведення ревізії пасажирського поїзда. Інструкцію провідника пасажирських вагонів;

правила пожежної безпеки;

правила та норми з охорони праці;

географічне розташування найважливіших станцій залізничної мережі, річкових та морських портів;

порядок користування службовими розкладами пасажирських поїздів;

правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України;

правила проїзду в пасажирських поїздах міжнародного сполучення (форми проїзних документів, тарифи);

під час обслуговування вагонів міжнародного сполучення додатково повинен знати іноземну мову в обсязі, передбаченому програмою спеціальної

підготовки, який забезпечує спілкування з пасажиром стосовно службових питань;

правила технічної експлуатації залізниць України;

поїзні і маневрові сигнали, що застосовуються на залізницях по маршруту прямування поїзда;

положення про дисципліну працівників залізничного транспорту;

рекомендації з надання першої медичної допомоги;

державні санітарні правила та норми, гігієнічні нормативи щодо утримання пасажирських вагонів;

основи конфліктології;

основні накази та вказівки Міністерства інфраструктури України, державної адміністрації транспорту України, Укрзалізниці щодо пасажирських перевезень.

Повинен вміти:

забезпечувати високу культуру обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку при аварійній обстановці;

навішувати на вагон порядкові номери й маршрутні дошки;

наглядати за технічним станом вагону, приладів опалення, освітлювання, вентиляції, установок кондиціонування повітря та холодильних установок;

регулювати роботу примусової вентиляції, установок кондиціонування повітря, приладів освітлення і приладів опалення в залежності від температури зовнішнього повітря і населеності вагону;

стежити за роботою електрообладнання, кип'ятильника, нагріванням букс за допомогою приладу СКНБ (системи контролю нагрівання букс), перевіряти роботу ручних гальм;

приймати вагони і їх внутрішнє обладнання, знімний інвентар, постільні речі при підготовці вагона в рейс і здачі їх при поверненні;

забезпечувати безпеку посадки і висадки пасажирів;

перевіряти у пасажирів наявність правильно оформлених проїзних документів, згідно з посвідчення особи пасажира, слідкувати за дотриманням правил і норм перевезень ручної поклажі;

дотримуватися правильного розташування пасажирів у вагоні відповідно до проїзних документів;

сповіщати пасажирів про назву пунктів зупинки та тривалість стоянок поїзда на них;

надавати пасажиром, при необхідності, першу медичну допомогу;

забезпечувати пасажирів постільною білизною;

надавати допомогу в застиланні постільної білизни за бажанням пасажирів фірмових поїздів та дітей, інвалідів, учасників Великої Вітчизняної війни в поїздах усіх категорій;

пропонувати та подавати пасажирам чай, каву та кондитерські вироби;

вести облік населеності обслуговуючих вагонів за встановленою формою і своєчасно інформувати начальника поїзда про наявність вільних місць у вагоні;

складати акти на зіпсовані або знищені матеріальні цінності і в установленому порядку проводити стягнення їх вартості з винних осіб, в спеціальних бланках складати звіти;

виконувати вологе та сухе прибирання вагона;

заправляти вагон твердим паливом, чистити топки й зольники від золи та шлаку;

у поїздах міжнародного сполучення провідник додатково має здійснювати оформлення дорожньої відомості, митних декларацій і пред'являти їх митним органам для відмітки, отримувати та здавати валюту, оформляти за вимогами пасажирів встановлені відмітки на проїзних документах міжнародного сполучення, контролювати дотримання пасажирами вимог перевезення у міжнародному сполученні та виконання пасажирами вимог пожежної безпеки;

у разі обслуговування останнього вагона провідник має забезпечувати контроль за станом хвостових сигнальних ліхтарів, під час руху поїзда тримати бокові та торцеві двері неробочого тамбура закритими на внутрішні замки, в решті вагонів тільки бокові двері робочого й неробочого тамбура закривати на внутрішні замки;

забезпечувати огороження і безпеку поїзда у разі його вимушеної зупинки у відповідності до інструкції з сигналізації на залізницях України;

брати участь у скороченому випробуванні автогальм.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально організовувати та ефективно використовувати робоче місце; дотримуватися норм технологічного процесу;

не допускати браку у роботі;

знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці і навколишнього середовища, дотримуватись норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

використовувати, в разі необхідності, засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо); знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;

володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При вступі на навчання

Базова або повна загальна середня освіта.

5.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією провідника пасажирського вагону; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Залізничний транспорт.

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу, після закінчення строку навчання, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України №256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

**Типовий навчальний план
підготовки (підвищення кваліфікації)
кваліфікованих робітників**

Професія: Провідник пасажирського вагона
(код, назва професії)

Кваліфікація: Провідник пасажирського вагона
(рівень кваліфікації-розряд, клас, категорія)

Загальний фонд навчального часу 1399 годин

<i>№ n/n</i>	<i>Навчальні предмети</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лаборато рно- практич ні роботи</i>
1.	Загальнопрофесійна підготовка	74	2
1.1	Основи правових знань	17	
1.2	Основи галузевої економіки і підприємництва	17	
1.3	Інформаційні технології	17	2
1.4	Правила дорожнього руху	8	
1.5	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	516	18
2.1	Будова та експлуатація пасажирських вагонів	92	
2.2	Електрообладнання пасажирських вагонів	96	
2.3	Електротехніка з основами промислової електроніки	34	3
2.4	Охорона праці	30	
2.5	Надання медичної допомоги на шляху прямування	12	2
2.6	Транспортна географія	25	
2.7	Організація пасажирських перевезень	96	9
2.8	Правила технічної експлуатації і інструкції	67	
2.9	Загальний курс залізниць	40	
2.10	Іноземна мова в галузі	12	
2.11	Психологія спілкування з пасажирами	12	4
3	Професійно-практична підготовка	725	
3.1	Виробниче навчання	102	
3.2	Виробнича практика	623	
4	Консультації	77	
5	Державна кваліфікаційна атестація	7	

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТУ
«ОСНОВИ ПРАВОВИХ ЗНАНЬ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Правово-соціальна цінність. Поняття правова держава	1	
2	Конституційні основи України	4	
3	Цивільне право	2	
4	Господарство і право	1	
5	Правове регулювання господарських відносин у сфері транспорту	1	
6	Основи трудового права	5	
7	Злочин та покарання. Адміністративні правопорушення.	3	
	<i>всього годин</i>	17	

ТЕМА1. Правово-соціальна цінність. Поняття правової Держави

Право у житті кожного з нас. Право – одна з засад державного і суспільного життя. Принципи права, його провідні основоположні дії. Морально-етична природа права. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність. Поняття правосвідомості як регулятора правомірної поведінки, чинника зміцнення правопорядку і законності.

Загальна характеристика держави. Держава і громадянське суспільство. Засади правової держави: повне народовладдя; верховенство права; політичний, економічний та ідеологічний плюралізм; розподіл державної влади на законодавчу, виконавчу і судову; забезпечення прав людини. Значення правосвідомості і правової культури у побудові правової держави.

ТЕМА 2. Конституційні основи України

Визначення державного (конституційного) права. Поняття Конституції як Основного Закону держави. Загальні засади Основного Закону України. Україна - суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Державні символи України.

Громадянин і держава. Поняття громадянства в Україні. Правове становище громадян України, їхня рівноправність. Права осіб, які належать до національних меншин, - невід’ємна частина загальноновизнаних прав людини.

Гарантування громадянам України права на національно-культурні надбання та мову.

Основні особливості, соціально-економічні культурні та політичні права і свободи громадян України.

Особисті права і свободи громадян: прав кожної людини на життя, на повагу до гідності, на свободу та особисту недоторканість; недоторканість житла кожного, таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, право на захист від втручання в особисте і сімейне життя тощо. Соціально-економічні та культурні права та свободи громадян: право приватної власності; право на підприємницьку діяльність; право користуватися об'єктами права державної та комунальної власності; право на освіту; право на працю; право на соціальний захист у разі, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом та ін. Політичні права та свободи громадян: право брати участь а управлінні державними справами; право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації тощо. Єдність прав та обов'язків громадян. Вільність і рівність усіх людей у своїй гідності та правах, Невідчужуваність і невід'ємність прав і свобод людини.

ТЕМА 3. Цивільне право

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство Цивільні правовідносини та їх регулювання. Суб'єкти цивільних правовідносин. Юридичні особи. Об'єкти цивільних правовідносин. Право власності. Захист права власності.

Поняття, зміст і принципи приватизації.

Цивільно-правові угоди. Поняття, види та форми угод. Договір як різновид угод. Договірні зобов'язання. Окремі види зобов'язань. Цивільно-правова відповідальність. Поняття та мета цивільно-правової відповідальності. Зобов'язання, що виникають у разі заподіяння шкоди. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.

Спадкове право. Підстави спадкоємства. Спадкоємство за законом. Спадкоємство за заповітом.

ТЕМА 5. Господарство і право

Поняття господарського права та його роль у регулюванні господарських відносин. Систем господарського права. Господарське законодавство, господарські правовідносини. Суб'єкти господарського права. Правове становище підприємств і об'єднань.

Правові основи приватизації державних підприємств. Правове становище кооперативів, господарських товариств, господарських об'єднань. Правовий режим майна господарських організацій. Зобов'язання у господарському праві. Господарський договір. Основні типи і види господарського договору. Зміст і порядок укладання господарських договорів.

Основні типи і види господарського договору Зміст і порядок укладання господарських договорів.

Підприємництво в Україні. Законодавство про підприємницьку діяльність. Поняття підприємництва. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Відповідальність у господарських відносинах. Види відповідальності за порушення господарського законодавства.

Правове регулювання неспроможності, банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності.

Правове регулювання окремих галузей господарства. Правове регулювання господарських відносин у капітальному будівництві.

Правове регулювання господарських відносин у сфері транспорту. Правове регулювання господарської діяльності у сільському господарстві. Правове регулювання господарських відносин у галузі торгівлі, побутового обслуговування та громадського харчування.

ТЕМА 5. Правове регулювання господарських відносин у сфері транспорту

Транспорт у системі суспільного виробництва. Законодавство про транспорт.

Мета і завдання державного управління в галузі транспорту. Основи господарської діяльності підприємств транспорту. Майно підприємств транспорту. Безпека на транспорті. Трудові відносини, соціальний захист і дисципліна працівників транспорту. Єдина транспортна система України: транспорт загального користування (залізничний, морський, річковий, автомобільний та авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен); промисловий залізничний транспорт; відомчий транспорт; трубопровідний транспорт; шляхи сполучення загального користування.

Залізничний транспорт у народногосподарському комплексі та соціальній сфері держави. Визначення основних понять: залізничний транспорт; залізниця; залізничне сполучення; пряме, змішане сполучення; міжнародне залізничне сполучення; непряме міжнародне сполучення; вантаж; багаж; вантажобагаж; транспортні засоби; промисловий залізничний транспорт; під'їзні колії. Законодавство про залізничний транспорт.

Основи організації перевезень на залізничному транспорті. Охорона вантажу та об'єктів на залізничному транспорті.

Трудові відносини і дисципліна працівників залізничного транспорту та їх захист.

ТЕМА 6. Основи трудового права

Конституція України про права і свободи людини і громадянина. Основні трудові права і обов'язки працівників.

Особливості регулювання праці деяких категорій працівників.

Трудовий договір, його зміст форма і термін укладання. Умови прийняття на роботу. Термін результати випробування при прийнятті на

роботу. Переведення на іншу роботу, їх види, умови, особливості. Підстави припинення трудового договору.

Розірвання трудового договору з ініціативи працівника, власника, або уповноваженого ним органу, за вимогами профспілкового органу.

Порядок вивільнення працівників. Пільги і компенсації звільненим працівникам.

Право громадян України на відпочинок. Види робочого часу, обумовлений його тривалістю. Підсумковий облік робочого часу. Обмеження надурочних робіт. Час відпочинку. Щорічні, додаткові та соціальні відпуски, їх тривалість, порядок надання.

Порядок обчислення стажу роботи, що дає право на відпустку. Правові засоби зміцнення трудової дисципліни.

Гарантії забезпечення права на працю звільненим працівникам. Порядок їх вивільнення.

Галузева угода між Міністерством, галузевими об'єднаннями підприємства і підприємців та ЦК профспілок працівників залізничного транспорту України.

Коллективний договір, його зміст, форма і порядок укладання. Строк чинності колективного договору. Порядок внесення змін і доповнень. Контроль за виконанням, звіти перед трудовим колективом про виконання трудового договору.

Нормативні акти, що регулюють охорону праці. Обов'язки власника, або уповноваженого ним органу по покращанню та оздоровленню умов праці працівників. Заходи по охороні праці та кошти, призначені на ці цілі.

Кошти соціального страхування. Види забезпечення по соціальному страхуванню.

Соціальні гарантії та соціальний захист працівників. Право громадян України на зайнятість. Регулювання та організації зайнятості населення.

Компенсацій при втраті роботи. Контроль і відповідальність за порушення законодавства про зайнятість населення України.

ТЕМА 7. Злочин і покарання. Адміністративні правопорушення

Поняття кримінального права. Загальні положення кримінального права. Злочин та інші правопорушення.

Поняття підстави кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння. Необхідна оборона. Затримання злочинця.

Співучасть у злочині. Поняття кримінального покарання. Доцільність справедливості покарання як один із засобів боротьби зі злочинністю.

Види покарань. Поняття індивідуалізації покарання стосовно особи відповідно до вчинку.

Звільнення від кримінальної відповідальності та від покарання.

Кримінальна відповідальність за господарські злочини.

Поняття адміністративних правопорушень. Види адміністративних стягнень і особливості їх застосування за дрібне хуліганство, спекуляцію, пияцтво. Органи, які мають право притягати до адміністративної відповідальності.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин	
		всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ. Галузева структура економіки України	2	
2	Залізничний транспорт як галузь господарювання	3	
3	Основні фонди та оборотні засоби залізничного транспорту	1	
4	Основи нормування на залізничному транспорті	2	
5	Організація заробітної плати на залізничному транспорті	1	
6	Менеджмент на залізничному транспорті	1	
7	Маркетинг на залізничному транспорті	1	
8	Податкова система та податкова політика	2	
9	Кредитна і банківська система	2	
10	Основи підприємницької діяльності в галузі	2	
	всього годин	17	

Тема 1. Вступ. Галузева структура економіки України

Розвиток економіки України на сучасному етапі. Основні галузі економіки України. Галузева структура економіки України.

Тема 2. Залізничний транспорт як галузь господарювання

Економічні перспективи розвитку залізничного транспорту. Організаційні основи діяльності залізничного транспорту. Продукція транспорту та її особливості. Техніко-економічні показники роботи залізничного транспорту.

Тема 3. Основні фонди та оборотні засоби залізничного транспорту

Призначення склад та структура основних фондів. Оборотні засоби. Рентабельність виробництва.

Тема 4. Основи нормування на залізничному транспорті

Сутність та завдання нормування праці. Методи нормування праці.

Тема 5. Організація заробітної плати на залізничному транспорті

Поняття і види заробітної плати. Доплати і надбавки: види, порядок нарахування і виплат.

Тема 6. Менеджмент на залізничному транспорті

Сутність, принципи і функції управління. Організаційна структура управління на залізничному транспорті.

Тема 7. Маркетинг на залізничному транспорті

Маркетинг у діяльності підприємства. Сутність, принципи маркетингу, його види. Реклама та її роль в умовах ринкової економіки.

Тема 8. Податкова система та податкова політика

Податкова система та податкова політика держави. Класифікація податків. Фіскальна та регулююча функція податків. Закон України «Про оподаткування прибутків підприємств і організацій».

Тема 9. Кредитна і банківська система

Кредитна і банківська система. Кредитна система та її роль у суспільному виробництві. Банки, їх сутність, види і функції. Державний бюджет. Дефіцит бюджету та його фінансування.

Тема 10. Основи підприємницької діяльності в галузі

Процес створення підприємства в галузі. Вибір сфери підприємницької діяльності. Способи входження в бізнес. Бізнес-план як інструмент підприємницької діяльності, призначення і структура. Джерела залучення коштів. Складання установчих документів. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

<i>№ n/n</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на практичні роботи</i>
1	Інформація та інформаційні технології	2	
2	Використання інформаційних технологій для автоматизації залізниці	4	
3	Системи управління на основі комп'ютерних технологій у вагоні	4	
4	Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах	7	3
	Всього:	17	3

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Поняття про систему управління автоматизованим обладнанням на залізниці та потязі. Числове управління та його різновиди.

Тема 2. Використання інформаційних технологій для автоматизації залізниці

Поняття про системи управління автоматизованим обладнанням на залізниці та у потязі. Числове програмне управління та його різновиди. Принцип будови та склад гнучких виробничих систем. АСУП – автоматизована система управління підприємством, на прикладі залізниці. АТСС – автоматизована транспортно-складська система залізниці. АСУТП – автоматизована система управління технічним процесом. Перспектива розвитку електронно-обчислювальної техніки, засобів автоматизації на залізниці.

Тема 3. Системи управління на основі комп'ютерних технологій у вагоні

Поняття про мікропроцесори, контролери та логічні елементи. Функціональна схема мікропроцесорів. Пристрої зв'язку з об'єктами керування у вагоні та їх класифікація за визначенням та принципом дії. Датчики, їх визначення. Класифікація датчиків по виду вхідних неелектричних величин. Датчики переміщення, тиску, температури і частоти у роботі провідника. Засоби надання інформації різними датчиками та пристроями зв'язку з об'єктами керування.

Поняття про пристрої перетворення інформації (ЦАП, АЦП). Види керування. Структура і визначення різних систем керування механізмами та

технологічними процесами. Регулювання. Контроль. Сигналізація та блокування.

Тема 4. Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах

Основна характеристика та призначення терміналу «СПЕКА-00», «Міні-500». Загальні вимоги з експлуатації терміналу. Загальні положення про безпеку під час експлуатації терміналу. Підготовлення до роботи. Порядок роботи терміналу. Вмикання та вимикання. Порядок перевірки терміналу на відповідальність конструкторсько-технічної та програмної документації. Вибір режиму роботи. Програмування. Характерні несправності терміналу та методи їх виправлення. Технічне обслуговування та правила збереження. Форми касового чеку.

Практичні роботи

1. Практична робота з терміналом. Підготовка до роботи.
2. Вмикання та вимикання. Вибір режиму роботи, програмування.
3. Виявлення та усунення несправностей.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТУ
«ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ»**

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин	
		Всього	З них на практич ні роботи
1	Загальні положення, терміни та визначення	1	
2	Обов'язки, права пішоходів і пасажирів	1	
3	Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	1	
4	Регулювання дорожнього руху	1	
5	Рух транспорту й безпека пішоходів і пасажирів	1	
6	Особливі умови руху	1	
7	Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод	1	
8	Відповідальність за порушення правил дорожнього руху	1	
	Всього	8	

Тема 1. Загальні положення, терміни та визначення

Закон України „Про дорожній рух”. Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має за мету створення безпечних умов для його учасників.

Порядок навчання різних груп населення правил дорожнього руху.

Аналіз дорожньо-транспортних пригод у населеному пункті, області та причини їх виникнення. Загальна структура і основні вимоги правил дорожнього руху.

Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших відповідних актів вимогам правил дорожнього руху.

Терміни та визначення, що містять правила дорожнього руху.

Тема 2. Обов'язки, права пішоходів і пасажирів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Особливості руху пішоходів, які переносять великі предмети або осіб, які пересуваються в інвалідних візках без мети, або осіб, які пересуваються в інвалідних візках без двигуна, ведуть велосипед, мопед чи мотоцикл, везуть гринджоли, візок тощо.

Порядок руху пішоходів за межами населених пунктів.

Рух пішоходів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості. Рух дорогою організованих груп дітей. Пішохідний перехід. Порядок переходу проїзної частини дороги.

Дії пішоходів у разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди.

Правила і обов'язки пасажирів при користуванні транспортними засобами.

Дії пасажирів при дорожньо-транспортній пригоді.

Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин

Віковий ценз і вимоги до велосипедистів і водіїв мопедів, гужового транспорту і погоничів тварин. Технологічний стан і обладнання транспортних засобів.

Розміщення транспортних засобів на проїжджій частині дороги.

Правила користування велосипедною доріжкою. Випадки, коли рух зазначених транспортних засобів і прогін тварин забороняється.

Небезпечні наслідки порушення вимог руху велосипедами, мопедами, гужовим транспортом і прогоном тварин.

Тема 4. Регулювання дорожнього руху

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх класифікація.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація розмітки.

Дорожнє обладнання як допоміжний засіб забезпечення регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках доріг.

Типи світлофорів. Значення сигналів світлофора. Світлофори, що регулюють рух пішоходів.

Значення сигналів регулювальника. Руки, що витягнуті в сторони, опущені; права рука зігнута перед грудьми; права рука витягнута вперед; рука, піднята вгору; інші сигнали регулювальника.

Перевага сигналів регулювальника над сигналами світлофора, дорожніми знаками і розміткою.

Тема 5. Рух транспорту й безпека пішоходів і пасажирів

Правосторонній рух транспорту і безпека пішоходів. Рух у декілька рядів.

Взаємна увага - умова безпеки руху.

Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі світлових сигналів або сигналів, які подаються рукою. Небезпечні наслідки порушення правил подавання попереджувальних сигналів.

Швидкість руху, дистанція та інтервал.

Поняття про шлях гальмування. Фактори, що впливають на величину шляху гальмування.

Види перехресть. Порядок руху на перехрестях. Зупинка і стоянка.

Тема 6. Особливі умови руху

Перевезення пасажирів при буксируванні транспортних засобів.

Навчальна їзда. Умови, за яких дозволяється навчальна їзда.

Початкове навчання керування транспортними засобами. Навчальна їзда на дорогах.

Рух у житловій зоні. Переваги пішоходів при русі в житловій зоні.

Автомагістралі і автобани, їх основні ознаки.

Рух на автомагістралях і автобанах.

Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги правил руху на гірських дорогах і крутих спусках.

Тема 7. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод

Визначення і термінове припинення дії фактора травмування, звільнення потерпілого із пошкодженого транспортного засобу. Надання першої медичної допомоги. Правила і способи перенесення потерпілого. Правила і способи транспортування потерпілого на різних видах транспорту.

Тема 8. Відповідальність за порушення Правил дорожнього руху

Соціально-економічні і правові наслідки ДТП і порушення ПДР. Поняття і види адміністративних порушень. Кримінальна відповідальність. Відповідальність за нанесення матеріальної та природоекологічної шкоди.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПРЕДМЕТУ «БУДОВА ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ПАСАЖИРСЬКИХ
ВАГОНІВ»**

<i>№ З/П</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на лабораторно- практичні роботи</i>
1	2	3	4
1	Вступ	1	
2	Охорона праці, електробезпека, пожежна безпека	3	
2	Загальні відомості про пасажирські вагони та вагони Інтерсіті+	8	
3	Ходові частини вагону	27	
4	Рами вагонів. Автозчепний пристрій	8	
5	Автоматичні та ручні гальма	8	
6	Кузов вагону, планування і внутрішнє обладнання вагонів	8	
7	Опалення пасажирських вагонів	9	
8	Водопостачання пасажирських вагонів	9	
9	Нагляд за технічним станом пасажирських вагонів під час руху поїзда	4	
10	Типовий технологічний процес підготовки вагонів до рейсу	2	
11	Екіпіровка пасажирських вагонів	4	
12	Пасажирське господарство	1	
	всього годин	92	

ТЕМА 1. Вступ

Основні напрямки розвитку залізничного транспорту України. Структура предмету.

ТЕМА 2. Охорона праці, електробезпека, пожежна безпека

Основні законодавчі акти про працю. Система стандартів по безпеці праці. Безпека праці відносно ПТЕ та посадової інструкції. Особиста безпека при підготовці вагону до рейсу та під час руху поїзда. Організація безпеки проїзду пасажирів. Вимоги до пожежної безпеки у час підготовки вагону до рейсу та під час руху поїзда. Основні причини виникнення пожеж у вагоні у пасажирських поїздах, обов'язки поїзної бригади під час виникнення пожежі у вагоні. Склад та дія вогнегасників, їх стан. Електробезпека. Порядок дії провідника під час виникнення нестандартних ситуацій стосовно інструкції.

ТЕМА 3. Загальні відомості про пасажирські вагони та вагони Інтерсіті+

Вагонний парк пасажирських вагонів. Класифікація та категорії пасажирських вагонів. Основні технічні характеристики вагонів. Елементи вагону. Знаки та підписи на пасажирських вагонах. Види та строки ремонту пасажирських вагонів. Паспорт вагону. Види технічного огляду. Поняття габаритів. Вагони Інтерсіті+.

ТЕМА 4. Рухомі частини вагону

Візки, їх характеристики. Склад візків та їх окремі особливості. Колісні пари, їх призначення і характеристика, склад. Знаки та клейма на елементах колісних пар. Поняття про зношення, причини зношення. Обов'язки провідника у разі заклинювання колісних пар під час руху поїзду. Експлуатація, дозволи. Букси, їх призначення, характеристика, склад. Неполадки буксового вузла, ознаки винаходження. Ревізія роликів букс. Ресорне підвішування, призначення, склад. Нагляд провідником за рухомими частками під час руху поїзда. Проведення ТО при прийманні вагону.

ТЕМА 5. Рами вагонів. Автозчепний пристрій

Типи вагонних рам, призначення та склад. Ударно-тягові прилади. Автозчепка, призначення та склад. Неполадки автозчепки, розміри, розташування автозчепки. Саморозчіп. Обов'язки провідника під час проведення ТО у момент прийому вагону. Дії провідника під час саморозчіпу під час руху поїзда. Безпека праці.

Автозчепний пристрій, призначення та склад. Неполадки автозчепу, розміри, розташування автозчепу. Дії провідника при саморозчіпі під час руху поїзда.

ТЕМА 6. Автоматичні та ручні гальма

Автогальма рухомого составу, призначення і типи. Гальмове обладнання пасажирського вагону. Поводок спускного клапану. Види опробування гальм, обов'язки провідника. Невправність гальм, обов'язки провідника. Перевірка гальм у екіпіровочному парку. Ручні гальма, склад, перевірка. Стоп-кран. Обов'язки провідника під час проведення ТО під час руху поїзда.

ТЕМА 7. Кузов вагону, розподіл вагону

Типи кузовів пасажирських вагонів, елементи. Планування пасажирських вагонів різних категорій. Вікна, двері, замки, внутрішнє обладнання.

ТЕМА 8. Опалення пасажирських вагонів

Загальна характеристика різноманітних систем опалення, арматура. Система водяного індивідуального опалення. Комбіноване опалення, склад, характеристика. Електричне опалювання, характеристика. Порядок обслуговування систем опалювання провідниками. Невправність та способи виправлення. Міри протипожежної безпеки при обслуговуванні.

ТЕМА 9. Водопостачання пасажирських вагонів

Типи водопостачання, характеристика та призначення. Склад холодного і гарячого водопостачання. Арматура. Можливі не виправності та способи їх виправлення. Обслуговування водопостачання провідником. Обігрівачі гріючих труб. Кип'ятильник безперебійної дії, склад, призначення. Принцип дії. Не виправності та способи їх виправлення. Обслуговування кип'ятильника провідниками. Обігрівачі нагрівальних труб.

ТЕМА 10. Нагляд за технічним станом пасажирських вагонів під час руху поїзда

Обов'язки провідника згідно посадової інструкції. Нагляд за технічним станом механічного обладнання, за технічним станом опалення, вентиляції, кондиціонування повітря. Виправлення та попередження невірностей при експлуатації вагону під час руху поїзда. Безпека праці.

ТЕМА 11. Типовий технологічний процес підготовки вагонів до рейсу

Види технічного огляду, поточний ремонт. Заяви на ремонт.

ТЕМА 12. Екіпіровка пасажирських вагонів

Прибирання та підготовка вагону до рейсу. Оснащення вагонів водою, паливом, виписка накладних. Контори обслуговування пасажирів.

ТЕМА 13. Пасажирське господарство

Структура правління вагонного господарства. Основні виробничі підрозділи. Технологічний процес.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПРЕДМЕТУ «ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ ПАСАЖИРСЬКИХ ВАГОНІВ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на лабораторно- практичні роботи</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Вступ	1	
2	Охорона праці, електробезпека, пожежна безпека	3	
3	Система енергопостачання пасажирських вагонів та вагонів Інтерсіті+	4	
4	Акумуляторні батареї	7	
5	Електричні машини	11	
6	Приводи підвагонних генераторів	6	
7	Регулятори напруги та струму	5	
8	Комутаційні та захисні прилади	5	
9	Електричні сітки та споживачі електроенергії	5	
10	Сигналізація пасажирських вагонів, види, призначення. Дії провідника при спрацюванні	12	
11	Радіообладнання пасажирських вагонів	1	
12	Електроопалення пасажирських вагонів	5	
13	Обладнання кондиціювання повітря	10	
14	Високовольтне обладнання	5	
15	Система електропостачання, розподільчі шафи пасажирських вагонів та вагонів Інтерсіті	16	
	<i>всього годин</i>	96	

ТЕМА 1. Вступ

Основні напрямки розвитку залізничного транспорту України. Структура предмету.

ТЕМА 2. Охорона праці, електробезпека, пожежна безпека

Безпека праці відносно ПТЕ та посадової інструкції. Особиста безпека при підготовці вагону до рейсу та під час руху поїзда. Безпека провозу пасажирів. Вимоги до пожежної безпеки у час підготовки вагону до рейсу та під час руху поїзда. Основні причини виникнення пожеж у вагоні у пасажирських поїздах. Електробезпека.

ТЕМА 3. Системи енергопостачання пасажирських вагонів та вагонів Інтерсіті+

Загальні відомості про електрообладнання пасажирських вагонів. Системи енергопостачання пасажирських вагонів та вагонів Інтерсіті+.

ТЕМА 4. Акумуляторні батареї

Загальні відомості про електрообладнання пасажирських вагонів. Система електропостачання. Акумуляторні батареї, призначення, склад. Технічна характеристика. Несправності, експлуатація. Показання приладів. Обов'язки провідника під час руху поїзда та під час прийомки вагону. Проведення ТО.

ТЕМА 5. Електричні машини

Загальні відомості про електричні машини. Генератори, призначення, склад, принцип дії. Несправності та їх виправлення. Показання пристроїв, обов'язки провідника. Технічне обслуговування електричних машин провідниками під час руху поїзда та під час прийомки вагону.

ТЕМА 6. Приводи під вагонних генераторів

Загальна характеристика та призначення приводів. Типи приводів. Склад, принцип дії. Несправності та їх виправлення. Технічне обслуговування приводів провідниками під час руху поїзда та під час стоянки, безпека праці.

ТЕМА 7. Регулятори напруги та струму

Призначення і характеристика регуляторів, типи. Склад різноманітних типів регуляторів. Принцип дії. Невправності та їх виправлення. Безпека праці під час експлуатації.

ТЕМА 8. Комутаційні та захисні прилади

Призначення і характеристика захисних та комутаційних приладів. Пакетні вимикачі, перемикачі, контактори, реле. Дії провідника під час спрацьовування реле, відомості на електрощитку. Технічне обслуговування під час руху поїзда і під час прийомки вагону.

ТЕМА 9. Електричні сітки та споживачі електроенергії

Призначення і класифікація електричних сіток. Споживачі. Лампи накаливання і люмінесцентні лампи. Режими роботи, експлуатація.

ТЕМА 10. Сигналізація пасажирських вагонів, види, призначення. Дії провідника при спрацюванні

Типи та призначення сигналізації пасажирських вагонів. Склад СКНБ і робота. Сигналізація контролю нагріву букс, призначення, склад, типи. Дії провідника під час увімкнення СКНБ. Дія сигналізації. Перевірка справності СКНБ стосовно інструкції. Пожежна сигналізація склад і робота. Обов'язки поїзної бригади під час виникнення пожежі у вагоні. Сигналізація замкнення «+» «-» проводів на корпус вагону, склад і принципи роботи. Дії провідника на момент, якщо виявлено витік струму на корпус вагону. Дії провідника у момент спрацьовування пожежної сигналізації. Обов'язки провідника при обслуговуванні сигналізації згідно інструкції. Перевірка сигналізації під час прийомки вагону та під час руху поїзда. Відомості приладів. Порядок дії провідника під час виникнення нестандартних ситуацій стосовно інструкції

ТЕМА 11. Радіобладнання пасажирських вагонів

Загальні поняття про радіотрансляційний прилад, призначення. Обслуговування під час руху поїзда.

ТЕМА 12. Електроопалення пасажирських вагонів

Котел комбінованого опалення. Електрична система з'єднання високовольтних підігрівуючих елементів. Електричне опалювання, характеристика. Електрична схема електричних печей. Режими роботи комбінованого та електричного опалювання.

ТЕМА 13. Обладнання кондиціонування повітря

Призначення та склад системи вентиляції. Типи систем вентиляції. Загальні відомості про кондиціонування повітря. Система охолодження. Теплообмінні прилади, пристрої автоматичного регулювання, контролю та захисту. Система постановки МАБ II. Система охолодження МАБ II, склад, праця. Експлуатація постановок охолодження повітря. Безпека праці під час обслуговування. Режими праці.

ТЕМА 14. Високовольтне обладнання

Характеристика, класифікація високовольтного обладнання. Прилади управління та автоматики. Під вагонне високовольтне обладнання. Міри пожежної безпеки під час обслуговування високовольтного обладнання. Обов'язки провідника при технічному обслуговуванні під час руху поїзда та під час стоянки, при прийомці пасажирського вагонів та вагонів Інтерсіті+.

ТЕМА 15. Система електропостачання, розподільчі шафи

Система електропостачання, розподільчі шафи пасажирських вагонів та вагонів Інтерсіті+.

Розподільчі шафи різноманітних типів систем електропостачання, їх склад. Перевірка і підготовка електрообладнання перед рейсом, обслуговування під час руху поїзда. Несправності електрообладнання, виявлення, попередження. Основні протипожежні міри. Обов'язки провідника по обслуговуванню. Правила установки режимів роботи вентиляції, акумуляторної батареї. Відомості приладів. Дії провідника при несправностях.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ОСНОВИ ПРОМИСЛОВОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Основні властивості і закони постійного струму	7	4
2	Електромагнетизм та електромагнітна індукція	5	
3	Хімічні джерела струму. Акумулятори	2	
4	Електричні машини постійного струму	2	
5	Основні властивості і закони змінного струму	7	2
6	Трансформатори і дроселі	5	
7	Генератори та електродвигуни змінного струму	2	
8	Напівпровідникові прилади та електричні вимірювання	4	
	Всього	34	6

Тема 1. Основні властивості і закони постійного струму

Значення електричної енергії для розвитку народного господарства і залізничного транспорту України зокрема.

Відомості про будову речовини і електричне поле. Електронна теорія будови різних речовин. Будова речовини і фізична природа електрики. Кількість електрики і одиниці вимірювання. Електричне поле і його графічне зображення. Поняття про електричний потенціал і різницю потенціалів (напругу). Одиниці вимірювання напруги.

Електричний струм у металевих провідниках та умови його протікання. Напрямок струму. Величина струму, одиниці та прилади для його вимірювання.

Електричне коло, його основні елементи, їх призначення і ділянки. Включення в електричне коло амперметра і вольтметра.

Фізична природа електричного опору та провідності. Провідники та ізолятори. Одиниці опору. Залежність опору від матеріалу, розмірів провідника і температури. Температурний коефіцієнт опору. Поняття про надпровідність.

Поняття про типи та будову резисторів і реостатів, схема включення для регулювання струму в електричному колі. Схема включення реостата в якості подільника напруги.

Поняття про електрорушійну силу (ЕРС) та напругу джерела електричної енергії, внутрішнє падіння напруги і напруги, під якою перебуває ділянка кола. Закон Ома для ділянки електричного кола. Закон Ома для всього електричного кола.

Режим роботи електричного кола. Лінійні та нелінійні елементи електричного кола. Режим короткого замикання і перевантаження. Захист

проводів від короткого замикання і перевантаження. Принцип передачі електроенергії на великі відстані. Втрати при передачі енергії.

Класифікація, основні типи та маркування резисторів. Устрій резисторів постійного та змінного струму.

Електрична ємність. Принцип дії та конструктивні особливості конденсаторів. Конденсатори постійної і змінної ємності. Одиниці виміру електричної ємності. Послідовне з'єднання резисторів; визначення, струм у колі, загальний (еквівалентний) опір. Паралельне з'єднання резисторів; визначення напруги на резисторах, загальний (еквівалентний) опір, струми у гілках і загальний струм. Змішане з'єднання; визначення, еквівалентний опір.

Перший і другий закон Кірхгофа, поняття про їх застосування при розрахунку складних електричних кіл.

Поняття про розрахунок проводів. Падіння напруги у проводах при передачі електричної енергії. Принцип розрахунку проводів. Умови більш вигідної передачі електричної енергії по проводах.

Поняття про розрахунок перетину проводів електричних кіл постійного струму.

Особливості проходження електричного струму через рідини. Явище електролізу. Гальванічні елементи; виникнення ЕРС, поляризація та ємність елементів. Сухі батареї. Основні типи гальванічних елементів та батарей. Застосування сухих елементів у системах електроживлення пристроїв автоматики і зв'язку.

Виділення тепла при проходженні електричного струму. Допустима сила та щільність струму. Нагрів у перехідному опорі. Втрати напруги при передачі електроенергії кабельними і повітряними лініями. Електричні лампи і нагрівальні прилади. Електрична дуга та електрозварювання. Електричні запобіжники.

Втрати енергії та коефіцієнт корисної дії при перетворенні електричної енергії в інші види енергії. Закон Ленца-Джоуля. Робота і потужність електричного струму.

Лабораторні роботи

1. Первинний інструктаж з охорони праці. Вимірювання потужності та роботи в колах постійного струму.
2. Первинний інструктаж з охорони праці. Дослідження електричного кола з послідовним, паралельним та змішаним з'єднаннями резисторів.

Тема 2. Електромагнетизм та електромагнітна індукція

Магнітне поле та його параметри. Магніти та їх властивості. Феромагнітні, парамагнітні і діамагнітні матеріали. Гістерезис. Магнітне коло та магніторушійна сила. Електромагнітна сила та її напрям. Виток з струму в магнітному полі.

Полюси та їх взаємодія між собою. Направлення магнітного поля. Магнітні силові лінії та їх властивості. Величини, що характеризують магнітне поле: магнітна індукція, магнітний потік, напруженість магнітного поля. Магнітна проникливість, магнітні властивості речовини. Напруженість магнітного поля.

Магнітне поле провідника зі струмом. Правило «буравчика». Взаємодія магнітного поля і провідника зі струмом. Соленоїд. Способи підсилення магнітного поля провідника зі струмом.

Поняття про магнітні кола, їх види та застосування в електричних пристроях. Намагнічувальна сила й магнітний опір. Основні закони розрахунку магнітних кіл: Закон Ома і Закон Кірхгофа. Поняття про розрахунок магнітного кола. Розрахунок магнітних кіл. Відривна сила. Закон повного струму. Закон Ампера. Взаємодія струмів паралельних проводів.

Будова та робота реле.

Явища електромагнітної індукції. Напрямок і величина електрорушійної сили, що індукується. Правило Ленца. Принцип дії генератора постійного струму.

Вихрові струми. Виникнення вихрових струмів. Способи зменшення шкідливої дії вихрових струмів та їх практичне використання.

Явище самоіндукції та взаємоіндукції. Індуктивна електрорушійна сила. Напрями індуктивної ЕРС кола. Правило правої руки. Поняття про індуктивність та перехідні процеси. Взаємоіндукція; шкідливі та корисні аспекти явища взаємоіндукції. Поняття про взаємодію прямолінійних дротів.

Індуктивність провідників і котушок. Поняття про виникнення перенапружень, іскріння електричної дуги при розмиканні кола. Принцип електромагнітного гасіння дуги.

Тема 3. Хімічні джерела струму. Акумулятори

Принцип дії гальванічних елементів. Електрична ємність елементів. Поняття про мідноокисні елементи та деякі інші елементи і батареї. Маркування і застосування гальванічних елементів і батарей.

Поняття про будову та принцип дії акумуляторів (АКБ).

Принцип дії та будови кислотних акумуляторів. Електроліт і його щільність, порядок готування. Охорона праці при виготовленні електроліту, його зберігання при транспортуванні. Зарядка і розрядка акумуляторів. Режим роботи акумуляторних батарей. Формування акумуляторів. Акумуляторні батареї. Заряд та розряд кислотних акумуляторів.

Принцип дії та будова лужних акумуляторів. Електричні дані, типи, маркування та область застосування лужних акумуляторів. Нікелево-залізні та нікелево-кадмієві лужні акумулятори. Заряд та розряд лужних акумуляторів.

Порівняння кислотних і лужних акумуляторів.

Пошкодження в акумуляторах, способи їх виявлення та усунування. Акумуляторні пластини.

Поняття про найновіші типи акумулятора.

Охорона праці при виконанні робіт з обслуговування та ремонту АБ.

Тема 4. Електричні машини постійного струму

Основні частини електричних машин постійного струму: кістяк, полюси, якір, колектор, щітки. Поняття про магнітний ланцюг електричної машини.

Принцип дії та будова генератора постійного струму. Поняття про характеристики з незалежним збудженням і самозбудженням. Генератори постійного струму з паралельним, послідовним та змішаним збудженням, їх схеми, основні властивості і характеристики. ККД і ємність генератора.

Принцип дії та будова електродвигуна. Типи електродвигунів постійного струму, їх схеми та характеристики, коефіцієнт корисної дії та потужність. Загальний устрій двигунів, будова якоря, колектора, щіткового пристрою.

Призначення колектора електродвигуна постійного струму. Електрорушійна сила і застосування Закону Ома до електродвигуна. Принцип зворотності електричних машин. Електродвигуни з незалежним, паралельним, послідовним і змішаним збудженням; їх схеми, основні властивості і характеристики.

Поняття про види втрати потужності в електричних машинах.

Поняття про обертаючий момент. Кількість обертів та зміна напрямку обертання електродвигуна.

Тема 5. Основні властивості і закони змінного струму

Визначення змінного електричного струму. Принцип дії генератора змінного струму. Характеристика синусоїдально змінних величин електричного струму. Миттєве та амплітудне значення, період, частота, фаза, початкова фаза, зсув по фазі. Діюче і середнє значення змінного струму. Закон Ома для кола змінного струму.

Резонанс напруги та резонанс струму. Потужність однофазного змінного струму. Багатофазний струм.

Отримання трифазного змінного струму. Будова трифазного синхронного генератора. Чотирипровідна і трипровідна системи при з'єднанні генератора і споживачів зіркою. Аварійні режими в трифазному колі. Режим короткого замикання на землю. Отримання три- і двофазного обертового магнітного поля. Асинхронні двигуни.

Рівномірне і нерівномірне навантаження. Призначення нульового дроту. Співвідношення між фазними та лінійними напругами і струмами при рівномірному навантаженні у трифазному колі, з'єднаному зіркою. З'єднання обмоток генератора та споживачів трикутником. Співвідношення між фазними і лінійними струмами та напругою у трифазному колі, з'єднаному трикутником. Поняття про потужність трифазного струму.

Несинусоїдальні ЕРС. Нелінійні кола змінного струму. Загальна характеристика нелінійних кіл змінного струму. Нелінійні елементи, класифікація і властивості. Електромагнітні процеси у котушці зі сталевим сердечником. Втрати енергії сталі.

Поняття про активний і реактивний опір. Індуктивна і ємнісна складові опору змінного струму. Поверхневий ефект проходження змінного струму.

Лабораторні роботи

Первинний інструктаж з охорони праці. Дослідження електричного кола змінного струму з послідовним і паралельним з'єднанням активного опору індуктивності та ємності з отриманням резонансу.

Тема 6. Трансформатори і дроселі

Призначення і застосування трансформаторів. Основні типи трансформаторів. Принцип дії і будова однофазного трансформатора. Позначення виводів трансформатора. Коефіцієнт трансформації. Регулятори та стабілізатори напруги.

Робота трансформатора у різних режимах: холостий хід, навантажувальний режим і коротке замикання. Поняття про номінальну потужність, втрату енергії і коефіцієнт корисної дії трансформатора.

Будова і застосування трифазного трансформатора. Позначення виводів трифазних трансформаторів. Поняття про охолодження трансформаторів. Стандартні схеми з'єднання трифазних трансформаторів.

Трансформатори з регулюванням напруги. Багатообмоткові трансформатори і автотрансформатори. Поняття про зварювальні і вимірювальні трансформатори.

Будова дроселів і реакторів, принцип дії, види і застосування. Поняття про стабілізацію напруги дроселем насичування і ферорезонансним стабілізатором. Реактивний опір реакторів та фільтрів.

Основні типи випрямлячів; призначення, будова, електричні характеристики та схеми включення. Принципи побудови схем випрямлення змінного струму. Напівпровідникові випрямлячі; купоросні, германієві та селенові; їх будова. Ртутний випрямляч. Робота однопівперіодного випрямляча. Двопівперіодна схема випрямлення. Послідовне і паралельне з'єднання вентилів. Застосування трансформаторів і випрямлячів.

Автоматичний регулятор струму. Загальний принцип дії регулятора. Устрій регулятора та електричні характеристики. Режим роботи. Електрична схема підключення регулятора до акумуляторної батареї.

Напівпровідникові перетворювачі напруги типу ПШС-3, ППВ та ППС. Призначення та конструктивні особливості перетворювачів. Принцип дії та режим роботи перетворювачів. Вихідна напруга та вихідний струм перетворювачів різних типів.

Мотор-генератори. Охорона праці при обслуговуванні.

Тема 7. Генератори та електродвигуни змінного струму

Будова і робота генераторів змінного струму та їх основні характеристики.

Типи електродвигунів змінного струму. Асинхронні електродвигуни. Отримання магнітного поля, що обертається, у трифазних асинхронних електродвигунах. Типи асинхронних електродвигунів. Фазний ротор.

Поняття про режим роботи електродвигунів та їх характеристики. Запуск, регулювання частоти обертання та зміна напрямку обертання асинхронних електродвигунів. Принцип дії та конструктивні особливості електродвигунів змінного струму. Будова статора та ротора електродвигунів змінного струму, їх механічні та електричні характеристики.

Поняття про принцип дії і будову синхронних машин. Особливості синхронних машин та область їх застосування.

Технічне обслуговування генераторів та електродвигунів змінного струму.

Охорона праці при обслуговуванні.

Тема 8. Напівпровідникові прилади та електричні вимірювання

Фізичні властивості та структура напівпровідникових матеріалів. Типи провідності напівпровідників. Носії зарядів. Домішкова провідність.

Структура електронно-діркового переходу. Властивості р-п переходу. Пробій р-п переходу. Вольтамперна характеристика р-п переходу.

Основні типи напівпровідникових приладів. Принцип їх дії, порівняльна характеристика, галузі застосування та перспективи розвитку.

Класифікація, та характеристики напівпровідникових діодів. Типи діодів та умовні позначення. Вольтамперна характеристика напівпровідникового діода, основні параметри. Стабілітрони. Основні схеми стабілізації.

Структура, будова, принцип дії та призначення транзисторів. Класифікація транзисторів, типи та умовні позначення. Схеми включення, режими роботи та основні параметри транзисторів.

Напівпровідникові керовані вентиля (тиристри), принцип дії, параметри. Способи управління тиристорами. Практичне застосування тиристорів у схемах залізничної автоматики і телемеханіки.

Призначення та класифікація електровимірювальних приладів магнітоелектричної системи. Класи точності та маркування приладів. Зразкові та робочі прилади. Індикатори. Методи вимірювань. Прилади магнітоелектричні, електромагнітні, індукційні, електродинамічні, детекторні.

Схеми включення електровимірювальних приладів в електричних колах постійного і змінного струму. Вимірювання напруги, струму та потужності. Вимірювання ємності та індуктивності. Вимірювання стану ізоляції.

Схеми випрямлення змінного струму.

Реле напруги напівпровідникове типу РНП. Електрична схема, принцип дії, параметри та галузь застосування реле.

Стабілітронні реле часу типу СВШ, БСВШ та БВМШ. Конструктивні особливості реле, їх застосування та можливі варіанти витримки часу.

Сигналізатори заземлення типу С31, С32 та С33. Призначення, конструктивні особливості та принцип дії сигналізаторів.

Герконові імпульсні реле типу ІВГ. Устрій та принцип дії геркона, галузі застосування герконів. Переваги герконових реле над електромагнітами. Будова та принцип дії електронних регуляторів.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОХОРОНА ПРАЦІ»**

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин	
		всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Правові та організаційні питання охорони праці	4	
2	Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці	10	
3	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист	4	
4	Основи електробезпеки	4	
5	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди провідника пасажирського вагону.	4	
6	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках	4	
	всього годин	30	

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці

Зміст поняття "Охорона праці", соціально-економічне значення охорони праці, мета і навчання предмета "Охорона праці", обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників для виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці: Конституція України, Закон України "Про охорону праці", Кодекс законів України про працю, Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", Основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон України "Про пожежну безпеку", Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку", Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих. Галузеві стандарти, діючі накази, інструкції з охорони праці.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи

на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність.

Інструктажі з охорони праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побуті. Алкоголізм і безпека праці. Профзахворювання і профотруєння.

Основні причини травматизму і захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійний захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Тема 2. Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Основи охорони праці у галузі. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи і підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування електропоїздів. Учбові заняття і допуск провідників до роботи у вагоні с комбінованим і електричним опаленням. Зони небезпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрацій, несприятливих метеорологічних умов, мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання на рухомому складі та в депо.

Обов'язкові для всіх робітників, правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. План ліквідації аварій, план евакуації з приміщень у випадку аварії.

Вимоги охорони праці у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях навчальних закладів.

Загальні відомості про потенціал безпеки.

Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці. Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп роботи,

виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці.

Вимоги нормативних актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель і споруд.

Прилади контролю безпечних умов праці. Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальне фарбування. Знаки безпеки.

Засоби колективного захисту працівників. План ліквідації аварій. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Вимоги з електробезпеки до залізничників.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж, порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання не підготовленої техніки в пожеженобезпечних місцях. Порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожеженобезпечні властивості речовин і матеріалів.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Спалах, запалення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важкозаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежогасіння, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання при пожежі.

Організація пожежної охорони в галузі. Вогнегасники, види і терміни перевірки і зарядження вогнегасників, використання на пожежі у вагоні. Місця розташування, способи гасіння пожежі в залежності від місця її виникнення. Технічне обслуговування вогнегасників та порядок приведення їх в дію. Особливості гасіння пожеж на об'єктах галузі. Дії поїзної і локомотивної бригади при виникненні пожежі у потязі. Конструктивні протипожежні міри у вагоні. Вимоги пожежної безпеки при експлуатації пасажирських і рефрижераторних вагонів.

Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікації виробничих приміщень відносно небезпеки ураження електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електричними машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади.

Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками.

Правила роботи на електронно-обчислювальних машинах і ПК.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди провідника пасажирського вагона

Поняття про виробничу санітарію, як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини їх вплив на організм людини. Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм підтримання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками.

Основні гігієнічні особливості праці за професією, яка вивчається.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення,

Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Основні інфекційні захворювання. Отруєння їжею та їх попередження. Поведінка провідника під час виявлення хворого під час руху поїзда. Міри попередження інфекційних хворих у путі. Повітряно-крапельні інфекції, міри їх попередження. Правила дезінфекції і приготування дезінфекційних розчинів. Профілактика кожних і венеричних захворювань.

Особиста та суспільна гігієна провідника, основні вимоги. Основні правила, щодо попередження інфекційних захворювань серед пасажирів. Значення для здоров'я гігієни харчування, відпочинку.

Правила прибирання вагону і епідеміологічне значення. Утримання і прибирання туалетів вагону. Маркування прибирального інвентарю, його застосування та збереження. Правила проведення дезінфекції під час руху поїзда, при підготовці вагону до рейсу. Правила збереження чистої та використаної білизни. Правила утримання та миття чайного посуду, їх епідеміологічне значення. Санітарно-гігієнічні правила. Забезпечення пасажирів чаєм. Догляд нормальної температури повітря у вагоні, міри її нормування. Правила експлуатації системи вентиляції опалення та їх гігієнічне значення.

Основні інфекційні захворювання. Отруєння їжею та їх попередження. Поведінка провідника під час виявлення хворого під час руху поїзда. Міри попередження інфекційних хворих у путі. Повітряно-крапельні інфекції, міри їх попередження. Правила дезінфекції і приготування дезінфекційних розчинів. Профілактика кожних і венеричних захворювань.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Основні принципи та засоби надання першої допомоги. Медична аптечка її склад, призначення, правила користування.

Надання першої медичної допомоги потерпілим при травмах, нещасних випадках, харчових і алкогольних отруєннях та інших хворих станів. Транспортування потерпілих. Правила застосування складу аптечки повсякденної потреби та аварійної аптечки.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПРЕДМЕТУ «НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ШЛЯХУ
ПРЯМУВАННЯ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на практичні роботи</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Завдання і цілі медичної підготовки	1	
2	Медична допомога при захворюваннях	4	1
3	Особливості медичної допомоги	1	
4	Первинна медична допомога при аваріях на залізничному транспорті	2	
5	Санітарно-гігієнічне забезпечення в пасажирських поїздах	3	1
6	Залік	1	
	<i>Всього</i>	12	2

ТЕМА 1. Завдання і цілі медичної підготовки

Загальні принципи надання початкової медичної допомоги у разі невідкладних станів при порушенні життєво важливих функцій організму, викликаних захворюваннями, травмами, гострими отруєннями у пасажирів, працівників поїзної бригади під час руху поїзду. Порядок надання медичної допомоги. Призначення поїзних аптечок медичної допомоги та їх вміст.

ТЕМА 2. Медична допомога при захворюваннях

Обструкція дихальних шляхів. Погіршення серцевої діяльності. Серцево-легенева недостатність. Алергічні реакції. Гіпертонічні кризи, втрата свідомості. Опіки, теплові удари, холодові реакції, відмороження. Отруєння (хімічними сполуками, газами, продуктами харчування та ін.). Транспортування хворих в поїздах.

ТЕМА 3. Особливості медичної допомоги

В акушерстві та гінекології. Дітям. При психічних розладах. При інфекційних захворюваннях.

ТЕМА 4. Первинна медична допомога при аваріях на залізничному транспорті

Медичне сортування при аваріях. Травми, політравми, зупинка кровотеч, іммобілізація. Взаємодія з медпунктами вокзалів.

ТЕМА 5. Санітарно-гігієнічне забезпечення в пасажирських поїздах

Загальні поняття, заходи особистої безпеки. Профілактика інфекційних захворювань. Державні санітарні правила і норми експлуатації рухомого складу залізничного транспорту для пасажирських перевезень. Санітарні правила пасажирських перевезень на залізничному транспорті у міждержавному сполученні.

ТЕМА 6. Залік

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТУ
«ТРАНСПОРТНА ГЕОГРАФІЯ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на практичні роботи</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Загальні відомості про залізничний транспорт	2	
2	Розмежування України на економічні райони	2	
3	Формування залізничної мережі України	2	
4	Напрямки перевезень вантажів важливіших галузей господарства країни та пасажиропотоків	5	
5	Економіко-географічна характеристика мережі залізниць	11	
6	Загальні особливості географії інших видів транспорту	3	
	<i>Всього</i>	<i>25</i>	

ТЕМА 1. Загальні відомості про залізничний транспорт

Зміст і завдання курсу «Транспортна географія». Роль транспорту в суспільному виробництві. Особливості транспорту як галузі матеріального виробництва. Загальні види транспорту, їх взаємозв'язок та питома вага у транспортній системі України. Транспорт України та економічні зв'язки з державами СНД. Безумовне забезпечення руху – головний обов'язок працівників залізничного транспорту.

ТЕМА 2. Розмежування України на економічні райони

Основні принципи економічного розмежування. Фактори, які впливають на формування економічних районів та їх межі. Економіко-географічна характеристика економічних районів України.

ТЕМА 3. Формування залізничної мережі України

Історія розвитку залізничної мережі. Нерівномірність розміщення залізничної мережі. Роль вчених та винахідників у створенні та розвитку залізничної науки та техніки. Основні напрямки розвитку транспорту України. Екологія і транспорт.

ТЕМА 4. Напрямки перевезень вантажів важливіших галузей господарства країни та пасажиропотоків

Класифікація транспортно-економічних зв'язків. Види перевезень. Розподіл перевезень між різними видами транспорту. Поняття про вантажопотоки, вантажообіг та вантажонапруженість. Основні напрямки перевезень вугілля, залізної руди, нафтопотоків, мінеральних добрив, продуктів хімічної промисловості, машинобудування, будівельних матеріалів, сільськогосподарської продукції. Організація і характеристика пасажирських перевезень на залізничному транспорті. Основні напрямки пасажиропотоків. Перспективи зростання пасажирських перевезень. Убезпечення руху та збереження вантажів, що перевозяться – обов'язок працівників залізничного транспорту.

ТЕМА 5. Економіко-географічна характеристика мережі залізниць

Галузеве районування залізничного транспорту. Система управління залізничним транспортом. Вплив економіко-географічних районів на формування транспортної мережі, характер перевізної роботи доріг і склад вантажообігу. Економіко-географічні характеристики залізниць: географічне положення, кордони, порти в межах залізниць; інші види транспорту, їх взаємодія з залізницею. Дотримання вимог охорони праці і навколишнього середовища.

ТЕМА 6. Загальні особливості географії інших видів транспорту

Роль морського, річкового, автомобільного, повітряного транспорту в транспортній системі країни. Особливості і сфери використання видів транспорту. Особливості і перспективи використання трубопровідного, пневмотранспорту і метрополітенів. Безпека руху та дотримання вимог навколишнього середовища.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТУ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>КІЛЬКІСТЬ ГОДИН</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на практичні роботи</i>
1	Значення та завдання пасажирських перевезень	2	
2	Вимоги Статуту залізниць до організації пасажирських перевезень	2	
3	Завдання культурного обслуговування пасажирів	2	
4	Організація обслуговування пасажирів на вокзалах	3	
5	Розклад та графік руху пасажирських поїздів	5	1
6	Пасажирські проїзні документи. Електронні посадочні документи.	15	3
7	Умови проїзду пасажирів	14	
8	Умови перевезення ручної поклажі та багажу	6	
9	Обслуговування пасажирів на шляху прямування	6	
10	Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу постільних речей	9	3
11	Контроль перевезень	8	
12	Культура обслуговування пасажирів	2	
13	Порядок забезпечення пасажирських вагонів знімним інвентарем, постільними речами та продуктами чайної торгівлі	2	
14	Обов'язки провідника пасажирських вагонів при прийомі та підготовці вагону до рейсу та на шляху прямування	4	
15	Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах	16	2
<i>всього годин</i>		96	9

ТЕМА 1. Значення та завдання пасажирських перевезень

Значення пасажирських перевезень на залізницях України. Значення поїздів - Інтерсіті, Інтерсіті+. Види пасажирських перевезень (дальні, місцеві та приміські). Основні накази та постанови покращення організації пасажирських перевезень. Вимоги до провідників вагонів. Ознайомлення з посадовою інструкцією.

ТЕМА 2. Вимоги Статуту залізниць до організації перевезень пасажирів та багажу

Основні положення Статуту залізниць з пасажирських перевезень. Пряме та змішане сполучення при участі інших видів транспорту. Правила перевезень пасажирів та багажу по залізницях України.

ТЕМА 3. Завдання культурного обслуговування пасажирів

Вимоги ПТЕ до пасажирських перевезень та пасажирських провідників. Підвищення культури пасажирських перевезень, як одне з найважливіших завдань робітників залізничного транспорту.

Відповідальність провідників пасажирських вагонів за забезпечення культурного обслуговування пасажирів.

ТЕМА 4. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах

Технологічний процес роботи вокзалу. Довідково-інформаційна робота вокзалів. Робота квиткових кас та їх оснащення. Організація продажу квитків в касах. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах (камера схову, багажні відділи, кімнати відпочинку, кімнати матері і дитини, організація харчування). Організація посадки и висадки пасажирів.

ТЕМА 5. Розклад та графік руху пасажирських поїздів

Значення графіку пасажирських поїздів, вимоги ПТЕ до графіку. Категорії поїздів в залежності від дальності їх проходження та швидкості руху. Нумерація поїздів. Розклад руху поїздів, порядок користування ним. Схема формування пасажирських поїздів. Порядкова нумерація вагону, внутрішня планування вагону, нумерація місць. Вагони безпересадочного сполучення. Контроль за організацією поїзної роботи. Категорії поїздів в залежності від дальності їх прямування та швидкості руху.

Порядкова нумерація вагонів, внутрішнє планування вагону, нумерація місць.

Практична робота

Практичне користування службовими книжками та розкладом.

ТЕМА 6. Пасажирські, проїзні документи

Поняття про пасажирські тарифи. Обчислення вартості проїзду (у загальному м'якому, плацкартному, купейному, м'якому СВ-вагонах). Види доплат на залізничному транспорті. Інформація на квитках. Види квитків.

Бланкові квитки та їх квитанції доплат. Квитки „Експрес”. Квитки у приміській потяги. Проїзд за пільговим тарифом. Безкоштовні залізничні квитки. Платні пільгові квитки (ПЛ-1, ПЛ-2, ПЛ-3, ПЛ-4).

Єдині квитки змішаного сполучення. Посвідчення на безкоштовний проїзд депутата Верховної Ради. Проїзні документи у міжнародному сполученні та їх відмінні особливості. Оформлення проїзних документів, читання компостера та визначення терміну придатності. Випадки подовження терміну придатності квитку. Поняття про проїзні, перевізні документи та комбіновані квитки.

Проїзд дітей. Проїзд військовослужбовців. Проїзд за пільговим тарифом. Оформлення проїзних документів, читання компостера та визначення терміну придатності. Випадки подовження терміну придатності квитку. Посадка за електронними посадочним документами, придбаними через мережу Інтернет. Електронний квиток, особливості його оформлення на поїзда Інтерсіті, Інтерсіті+.

Мобільні термінали контролю документів. Зчитування штрих-коду посадочного документа.

Практична робота

Ознайомлення з різними видами проїзних документів.

ТЕМА 7. Умови проїзду пасажирів

Порядок продажу квитків. Збереження квитків у провідника

Умови проїзду. Посадка до вагона. Продовження поїздки. Припинення, переривання поїздки, зміна маршруту на шляху прямування. Проїзні документи, забуті у особи, що проводжала пасажира. Дії у випадку, якщо пасажир відстав від поїзда. Перехід на шляху прямування до вагона іншої категорії. Відчеплення вагона. Видалення пасажира з поїзда. Проїзд станції призначення. Повернення пасажирам використаних проїзних документів. Оформлення проїзду у поїзді. Нещасний випадок з пасажиром.

Вирішення суперечок. Відмова пасажиру в поїзді на шляху проходження. Проїзд в орендованих вагонах. Перевезення хворих, інкасаторів з коштовностями Держбанку, біопрепаратів. Відмова пасажиру в поїзді на шляху прямування. Проїзд в орендованих вагонах та поїздах.

ТЕМА 8. Умови перевезення ручної поклажі та багажу

Ручна поклажа та багаж. Норми перевезення ручної поклажі на квиток. Речі, які перевозять більше норми безкоштовно. Порядок розміщення ручної поклажі в вагоні. Перевезення ручною поклажею саджанців та інших рослин. Перевезення ручною поклажею телевізорів, радіоприймачів, дрібних кімнатних тварин, птахів, собак. Перевезення ручною поклажею розрядних вантажів. Норми, які допускають до перевезення, порядок посадки пасажирів, порядок супроводження, забезпечення безпеки перевезень.

Умови прийняття та оформлення багажу. Багажні квитанції, ярлики. Об'явлення цінності. Перевезення багажем саджанців та інших рослин, дрібних

домашніх тварин, птахів, собак. Видача та прийняття багажу на шляху проходження. Прибуття багажу. Бездокументний багаж. Перевідправлення багажу. Штраф за запізнення багажу. Повернення грошей за багаж у випадку його втрати. Речі, які заборонені до перевезення ручної поклажі та багажу.

Видача та прийняття багажу на шляху прямування.

ТЕМА 9. Обслуговування пасажирів на шляху прямування

Прийняття пасажирів та їх розміщення. Забезпечення безпечної посадки та висадки пасажирів. Відбір проїзних документів на збереження. Забезпечення пасажирів постільними речами, культ інвентарем, продуктами чайної торгівлі. Організація харчування пасажирів на шляху прямування. Допомога пасажирам з дітьми. Забезпечення санітарного стану в вагоні, який має бути на шляху прямування. Збереження посуду, кондитерських виробів. Організація роботи радіо пункту.

ТЕМА 10. Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу постільної білизни

Облікові бланки ЛУ-72; ЛУ-73; ЛУ-74; ЛУ-75; ІНУ в міжнародному сполученні. Порядок обліку місць в вагонах потягу, які вільні або звільнюються. Підготовлення та передача відомостей про місця, які вільні або звільнюються, бригадою потягу. Облік продажу постільних речей. Шифр категорій вагону при передаванні відомостей про вільні місця. Призначення та робота ОДБ та ЛКБ. Порядок заповнення бланків.

Практична робота

Заповнення бланків ЛУ-72; ЛУ-73; ЛУ-74; ЛУ-75.

ТЕМА 11. Контроль перевезень

Загальні положення про контроль перевезень. Порядок контролю потягів. Документи на право контролю: службові посвідчення та відкриті аркуші встановленої форми всіх призначень. Основні завдання та обов'язки контролерів – ревізорів - інструкторів. Права ревізорського складу. Організація ревізій потягів та порядок їх проведення. Штрафи за безквитковий та неправильне користування проїзними документами, за перевезення ручної поклажі більше встановленої норми, за перевезення заборонених речей. Розмір та порядок накладення штрафів. Відповідальність за неправильне користування службовими квитками. Оформлення результатів перевірки. Документи на право контролю: службові посвідчення, «Припис»

ТЕМА 12. Культура обслуговування пасажирів

Поняття про професійну етику. Значення її в процесі обслуговування пасажирів (професійний такт, почуття поваги до пасажирів, вміння володіти собою). Правила культурного обслуговування пасажирів. Правила носіння форменого одягу, культура мовлення, логічність та змістовність. Проявлення майстерності у підготовці до обслуговування. Загальні питання психології. Основні психологічні процеси. Індивідуальні особливості особистості

(темперамент, характер, інтереси, здібності). Уважність та догляд – основа вивчення психології пасажирів. Індивідуальний підхід до пасажирів. Урахування характеру пасажирів, його манери та настрої при обслуговуванні.

ТЕМА 13. Порядок забезпечення пасажирських вагонів знімним інвентарем, постільними речами та продуктами чайної торгівлі. Робота екіпірувальних бригад

Норми забезпечення вагонів постільними речами, знімним інвентарем, продуктами чайної торгівлі. Порядок їх отримання (накладні, квитанції, приймально - здавальні). Призначення та завдання контор обслуговування пасажирів. Порядок розрахування провідників за постільні речі та продукти чайної торгівлі. Відповідальність провідників вагонів та пасажирів за пошкодження або втрату предметів внутрішнього обладнання вагонів та білизни.

Норми забезпечення вагонів постільними речами, знімним інвентарем, продуктами чайної торгівлі. Робота екіпірувальних бригад. Технологічний процес екіпіровки вагонів.

ТЕМА 14. Обов'язки провідника пасажирських вагонів при прийомі та підготовці вагону до рейсу та на шляху прямування

Приймання вагону. Перевірка санітарного стану вагону. Прийняття внутрішнього та під вагонного обладнання. Забезпечення вагонів паливом та водою, необхідними документами, інвентарем, маршрутними дошками трафаретами. Підготовка вагону до відправлення у рейс. Обов'язки провідника при підготовленні вагону до рейсу при наявності екіпірувальних бригад та при їх відсутності у пункті припису. Обов'язки провідника у пункті обороту та на шляху прямування згідно з посадовою інструкцією. Обов'язки провідника хвостового вагону. Передові методи підготовки поїзда до рейсу.

ТЕМА 15. Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах

Основна характеристика та призначення терміналу «СПЕКА-00». «МИНИ-500», мобільного терміналу. Загальні вимоги з експлуатації терміналу. Загальні положення про безпеку при експлуатації терміналу. Підготовка до роботи. Порядок роботи терміналу. Вмикання та вимикання. Порядок перевірки терміналу на відповідальність конструкторсько – технічної та програмної документації. Вибір режиму роботи. Програмування. Характерні несправності терміналу та методи їх виправлення. Технічне обслуговування та правила зберігання. Форми касового чека.

Технічне обслуговування та правила зберігання.

Практичні роботи

1. Підготовка до роботи. Практична робота з терміналом.
2. Вибір режиму роботи, програмування, виявлення та знищення несправностей.

**ТИПОВА НАВАЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ І ІНСТРУКЦІЇ ПО
СИГНАЛІЗАЦІЇ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Правила технічної експлуатації залізниць України	34	
2	Інструкція з сигналізації залізниць України	22	
3	Інструкція з руху поїздів та маневрової роботи	6	
4	Нормативні акти з безпеки руху поїздів	5	
	<i>всього годин</i>	67	

ТЕМА 1. Правила технічної експлуатації залізниць України

Зміст. Статус. Порядок затвердження. Загальні обов'язки працівників залізничного транспорту. Особиста відповідальність. Споруди та пристрої. Габарит. Споруди та пристрої колійного господарства. Переміщення, переїзди та примикання залізниць. Колійні та сигнальні знаки. Споруди та пристрої станційного господарства. Споруди та пристрої сигналізації, зв'язку та обчислюваної техніки. Огляд споруд та пристроїв, їх ремонт. Рухомий склад. Загальні вимоги. Колійні пари. Гальмове обладнання та автозчпний пристрій. Технічні обслуговування і ремонт рухомого складу. Графік руху поїздів. Роздільні пункти. Організація технічної роботи станції. Проведення маневрів. Формування поїздів. Порядок включення гальм поїзда. Спорядження та обслуговування поїздів. Рух поїздів. Загальні вимоги.

ТЕМА 2. Інструкція з сигналізації залізниць України

Основні завдання інструкції з сигналізації. Сигнали. Видимі сигнали. Звукові сигнали. Світлофори. Сигнали огороження. Ручні сигнали. Сигнальні показники і знаки. Сигнали, що застосовуються під час маневрової роботи. Сигнали позначення поїздів. Звукові сигнали. Сигнали тривоги та спеціальні показники.

ТЕМА 3. Інструкція з руху поїздів та маневрової роботи

Загальні положення. Терміни та визначення понять. Рух поїздів при різних засобах сигналізації, централізації, блокування та зв'язку.

ТЕМА 4. Нормативні акти з безпеки руху поїздів

Наказ МТУ від 22 березня 2002 року № 196, або інші діючі. Положення про класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті та метрополітенах України.

Коментарі до інцидентів та порушень у поїзній та маневровій роботі (до наказу Укрзалізниці № 228-Ц від 20.04.2001 р., або інші діючі). Інші документи, які своєчасно встановлюють обов'язки працівників.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ПО ПРЕДМЕТУ
«ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЗАЛІЗНИЦЬ»**

<i>№ З/П</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>всього</i>	<i>З них на лабораторно- практичні роботи</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Загальні відомості про залізничний транспорт	2	
2	Споруди і пристрої. Габарити	2	
3	Колія і колійне господарство	7	
4	Відокремлені пункти і робота станцій	7	
5	Автоматика, телемеханіка та зв'язок	8	
6	Рухомий состав	7	
7	Організація залізничних перевезень	4	
8	Організація руху поїздів	3	
	<i>всього годин</i>	40	

ТЕМА 1. Загальні відомості про залізничний транспорт

Транспорт, його роль у народному господарстві. Структура управління залізничним транспортом. Принципи управління. Транспортна система

ТЕМА 2. Споруди і пристрої. Габарити

Загальні відомості про споруди та пристрої, вимоги, які до них пред'являють. Поняття про габарит, габарит рухомого составу, габарит зближення будівель, габарит завантажування.

ТЕМА 3. Колія і колійне господарство

Профіль, план залізничної колії. Земляне полотно. Штучні споруди, верхня будова колії. Загальні види з'єднань. Стрілочний перевід, пристрій і призначення. Експлуатація стрілочного переводу. Колійне господарство. Структура керування, перевірка стану колії. Особиста безпека під час знаходження на станції.

ТЕМА 4. Відокремлені пункти і робота станцій

Класифікація відокремлених пунктів. Типи станції, їх призначення і класифікація. Станційні колії, їх нумерація, класифікація, спеціалізація. Повна та корисна довжина станційної колії. Поняття про маневрову роботу. Швидкості, які застосовують під час маневрової роботи. Безпека праці під час маневрової роботи.

ТЕМА 5. Автоматика, телемеханіка та зв'язок

Призначення автоматики та телемеханіки. Будова автоматики та телемеханіки. Розстановка сигналів, призначення сигналів. Загальні сигнальні кольори. Призначення пристроїв СЦБ. Групи СЦБ. Електрична централізація стрілок і сигналів. Призначення та пристрій зв'язку на залізничному транспорті

ТЕМА 6. Рухомий состав

Поділ вагонного парку. Вагони та їх класифікація. Загальні елементи вагонів. Позначки та написи на рухомому составі. Кузови, рами. Вимоги, які пред'являють до колісних пар рухомого составу. Автогальма та автозчепне обладнання, вимоги, які до них пред'являють. Загальні відомості про локомотиви. Порядок та періодичність оглядів споруд та пристроїв. Особиста безпека під час знаходження у вагонному парку при технічному обслуговуванні рухомого составу

ТЕМА 7. Організація залізничних перевезень

Організація вантажних перевезень. Організація пасажирських перевезень. План перевезень, види їх призначення. Особиста безпека під час завантаження та розвантаження вантажів на станції

ТЕМА 8. Організація руху поїздів

Поняття про графік руху поїздів. Призначення і класифікація графіків. Поняття про оперативне керування

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»**

№	Тема	Кількість годин
1	Вступ. Знайомство	2
2	Професія. Робочий день	2
3	На вокзалі	3
4	Посадка та відправлення поїзда	2
5	Під час поїздки	2
6	Митний контроль	1
	Всього:	12

Тема 1. Вступ. Знайомство

Знайомство з різноманітними формами привітання, прощання тощо.
Подяка. Відмова. Згода. Запитання - відповіді.
Анкета.

Тема 2. Професія. Робочий день

Розвиток професій. Робочий графік.
Тренувальні вправи.
Діалоги.

Тема 3. На вокзалі

Залізнична термінологія. Квиткова каса.
Діалоги.
Тренувальні вправи на переклад.

Тема 4. Посадка та відправлення поїзду

На вокзалі. Біля вагону. відправлення поїзду.
Діалоги.

Тема 5. Під час поїздки

Під час поїздки. Загальноживані фрази. У купе. У вагоні-ресторані.

Тема 6. Митний контроль

Ознайомлення з паспортним та митним контролем.
Тренувальні вправи. Діалоги.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТУ
«ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ З ПАСАЖИРАМИ»**

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на практичні роботи</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Вступ. Загальні поняття теорії міжособистісного та ділового спілкування	1	
2	Структура, функції та засоби спілкування з пасажиром	4	
3	Умови і технології ефективної комунікації провідника та пасажирів	4	2
4	Конструктивне подолання конфліктів	3	2
	<i>Всього</i>	12	4

Тема 1. Вступ. Загальні поняття теорії міжособистісного та ділового спілкування

Поняття спілкування. Процес комунікацій. Комунікативні бар'єри. Сторони спілкування: перцептивна, комунікативна, інтерактивна. Соціальний стереотип. Міжособистісні відносини.

Тема 2. Структура, функції та засоби спілкування з пасажиром

Визначення поняття „спілкування”. Засоби спілкування: мова, інтонація, жести, міміка, відстань. Невербальні засоби спілкування. Інтерпретація міміки та жестів. Міжособистісний простір: інтимна зона, особиста зона, соціальна зона, публічна зона. Значення міжособистісного простору під час спілкування з пасажиром. Інтонація як спосіб вираження відчуттів, емоцій, ставлення до пасажирів. Темп мовлення. Вади мовлення. Модуляція голосу як засіб впливу на пасажирів. Значення форми викладення своїх думок. Позиції спілкування за Е. Берном, Томаса Харріса. 6 типів спілкування. Вміння користуватися знанням позицій спілкування з урахуванням «ефекту попутчика». Етикет провідника. Маніпулювання. Маніпулятивні засоби боротьби в конфлікті.

Тема 3. Умови і технології ефективної комунікації провідника та пасажирів

Перше враження. Основні помилки при формуванні першого враження: вищості, привабливості, ставлення до нас. Каузальна атрибуція або причинна інтерпретація. Настанова. Вплив настанови на міжособистісне сприйняття. Психологічні захисні механізми. Основні захисні стратегії. Засоби розрядження загостреної атмосфери між пасажиром у путі проходження поїзда з

урахуванням бар'єрів спілкування. Керування своїми емоціями і почуттями. Конструктивне вираження своїх негативних почуттів. Аналіз негативних емоцій. Техніка конструктивного вираження власних негативних емоцій. Переваги конструктивного спілкування.

Практичні роботи

1. Рольова гра на закріплення навичок ефективного спілкування.
2. Рольова гра: «Я та мої емоції».

Тема 4. Конструктивне подолання конфліктів

Конфлікт. Основні стилі вирішення конфліктів. Стиль конкуренції. Стиль ухилення. Стиль пристосовування. Стиль співпраці. Стиль компромісу. Динаміка конфлікту. Закономірності перебігу конфлікту. Дії провідника для запобігання виникнення конфліктної ситуації. Конструктивне вирішення конфліктів. Принципи керування конфліктом. Контроль емоцій. Програма дій провідника в ситуації конфлікту.

Практичні роботи

1. Рольова гра на закріплення вміння розпізнавати стилі конфлікту.
2. Рольова гра: «Засоби вирішення конфліктних ситуацій».

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ**

ПРОФЕСІЯ: 5112 ПРОВІДНИК ПАСАЖИРСЬКОГО ВАГОНА

КВАЛІФІКАЦІЯ: ПРОВІДНИК ПАСАЖИРСЬКОГО ВАГОНА

<i>№3/П</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>
		<i>всього</i>
1	2	3
	I. ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ	
1	Вступний інструктаж з охорони праці. Інструктажі з безпеки праці, пожежної безпеки, електробезпеки.	6
2	Вступ	6
3	Екскурсія на підприємства вагонного господарства	6
4	Ознайомлення з підприємством, з організацією робочого місця; інструктажі з безпеки праці, пожежної безпеки, електробезпеки	6
5	Практичне ознайомлення з пристроями пасажирських вагонів	12
6	Огляд механічного обладнання вагонів	6
7	Огляд внутрішнього обладнання вагонів	6
8	Огляд санітарно-технічного обладнання вагонів	6
9	Огляд електричного обладнання вагонів	6
10	Екіпіровка пасажирських вагонів	18
11	Ознайомлення з роботою вокзалів	6
12	Обслуговування санітарно-технічного, електричного та внутрішнього обладнання вагонів	12
13	Практичне ознайомлення з проїзними документами, їх контроль	12
	<i>всього годин</i>	102

	II. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА	
1	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2	Самостійне виконання робіт провідника пасажирського вагону	616
3	Кваліфікаційна пробна робота	
	<i>всього годин</i>	623
	<i>разом годин</i>	725

I. ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ

ТЕМА 1. Вступний інструктаж з охорони праці. Інструктажі з безпеки праці, пожежної безпеки, електробезпеки

Система керування охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві. Інструктаж з охорони праці, пожежної безпеки та електробезпеки на підприємстві.

Правила поведінки на робочому місці. Відповідальність провідників за порушення вимог охорони праці і трудової дисципліни.

Користування засобами індивідуального захисту.

ТЕМА 2. Вступ

Завдання професійно-практичної підготовки. Сфера застосування навиків та вмінь, які були отримані під час професійно-теоретичної підготовки. Професійно-практична підготовка, як основа повного оволодіння курсом. Етапи професійного росту та трудового становлення працівника. Ознайомлення з передовиками та новаторами виробництва - випускниками ПТНЗ.

Форми морального та матеріального стимулювання праці робітників на виробництві. Форми виконання програми і плану під час професійно-практичної підготовки учнів. Ознайомлення учнів з діяльністю, яка очікується під час виробничого навчання, виробничої практики та після отримання диплому кваліфікованого робітника. Ознайомлення з кваліфікаційною характеристикою провідника пасажирського вагона.

ТЕМА 3. Екскурсія на підприємстві. Ознайомлення з підприємством, з організацією робочого місця.

Ознайомлення із структурою управління підприємством, його підпорядкуванням, роботою резерву провідників, місцем розташування пунктів екіпіровки, пунктів формування та обороту поїздів, бази обслуговування

пасажирських вагонів. Ознайомлення з традиціями підприємства. Бесіди передових провідників, інструкторів з учнями про їх майбутню професію.

Ознайомлення з планом соціального та економічного розвитку підприємства, положеннями, переліком нормативних документів, актів, наказів тощо, якими керуються провідники пасажирських вагонів. Ознайомлення учнів із формами взаємодії провідників з робітниками суміжних підрозділів та системою контролю на дорозі.

Планування та контроль виробничої діяльності підприємства у зимовий та літній період. Контроль якості виконаних робіт провідниками на робочому місці.

Ознайомлення з обліку робочого часу, системою оплати праці і системою підвищення кваліфікації .

Ознайомлення з автоматизованими системами підприємства і ресурсозберігаючими технологіями.

ТЕМА 4. Практичне ознайомлення з будовою та обладнанням пасажирських вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила поведінки безпечного знаходження на залізничних коліях станції, при переході з одного вагону в інший під час руху поїзда, при екіпіровці вагонів.

Практичне ознайомлення з різними типами пасажирських вагонів, в тому числі із сучасними вагонами. Знаки та написи на вагонах. Ознайомлення з керівництвом з експлуатації вагону для провідника. Зовнішній огляд розміщення систем обладнання вагонів та знімного інвентарю.

Практичне ознайомлення зі схемами розміщення та обладнання систем опалення, водопостачання, вентиляції, кондиціонування, освітлення тощо.

ТЕМА 5. Огляд механічного обладнання вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці . Правила безпеки при огляді та виявленні несправностей механічного обладнання.

Практичне ознайомлення з ходовою частиною, кузовом та рамою вагона, ударно-тяговим пристроєм, гальмівним обладнанням, приводами підвагонних генераторів.

Ознайомлення з організацією технічного огляду.

Способи визначення та усунення несправностей механічного обладнання вагону. Ознайомлення з будовою та правилами випробування автоматичних та ручних гальм пасажирських вагонів, та участь при їх випробуванні. Обов'язками провідника з догляду за гальмами на шляху прямування поїзда та на станціях, попередження несправностей гальм.

Ознайомлення та перевірка справності сигналізації контролю нагріву букс (СКНБ), пожежної сигналізації, сигналізації наявності замкнення плюсових і мінусових дротів на корпус вагона та інших. Дії провідника при спрацюванні сигналізації.

ТЕМА 6. Огляд внутрішнього обладнання вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час огляду внутрішнього обладнання вагона.

Практичне ознайомлення з розташуванням та будовою внутрішнього обладнання вагона.

Виявлення несправностей: в системі опалення, водопостачання, освітлення, вентиляції, установок кондиціонування повітря, перехідних площадок, дверей та їх фіксаторів, перил, підніжок, вікон, ящиків для вугілля та сміття, диванів та полиць, рундуків, тримачів для газет та брюк, підвіконних столиків, вішалок, ременів безпеки, облицювання стін та перекладин, дзеркал, обладнання туалетних приміщень. Шляхи їх попередження та усунення.

Дії провідників пасажирського вагона при виявленні несправностей внутрішнього обладнання вагона.

ТЕМА 7. Огляд санітарно-технічного обладнання вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час огляду та прийому санітарно-технічного обладнання вагона. Правила пожежної безпеки під час експлуатації котла.

Ознайомлення зі схемами розташування санітарно-технічного обладнання вагона.

Практичне ознайомлення з будовою обладнання холодного та гарячого водопостачання санітарно-технічного обладнання, а також кип'ятильників, охолоджувачів питної води.

Виявлення несправностей санітарно-технічного обладнання. Шляхи їх попередження та усунення.

Заправка води в систему водопостачання та її злив. Перевірка положення кранів і вентилів. Шляхи попередження замерзання системи водопостачання.

Підготовка кип'ятильника, охолоджувача питної води до роботи та їх експлуатація.

Підготовка системи опалення до роботи в зимовий період. Експлуатація водяного, комбінованого та електричного опалення.

ТЕМА 8. Огляд електричного обладнання вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час огляду електрообладнання вагона та його експлуатації.

Практичне ознайомлення з системою електропостачання пасажирських вагонів. Ознайомлення з правилами огляду електрообладнання. Дії провідників пасажирського вагона при виявленні несправностей електрообладнання.

Ознайомлення з ремонтом електрообладнання вагонів в електроцехах. Розгляд несправностей електричного обладнання та пояснення способів їх попередження.

Схеми електропостачання різних типів пасажирських вагонів. Будова передньої панелі розподільчих шаф різних типів вагонів. Розташування

приладів керування та захисту електричного обладнання вагонів у розподільчих шафах. Перевірка показників вимірювальних приладів.

Ознайомлення з правилами керування системами електричного, комбінованого опалення, освітлення, вентиляції, кондиціонування повітря, сигналізації вагона, які розташовані на передній панелі розподільчої шафи.

Дії провідника пасажирського вагона при виявленні несправностей систем регулювання та контролю.

ТЕМА 9. Екіпіровка пасажирських вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час екіпіровки пасажирських вагонів.

Практичне ознайомлення з організацією прийому та екіпіровки пасажирських вагонів у пунктах формування та обороту поїздів.

Ознайомлення з постачанням вагонів паливом та водою в пунктах формування, обороту поїздів та на шляху прямування, згідно з нормами. Визначення по зовнішньому вигляду марок та сортів вугілля для опалення вагонів. Участь у виписуванні накладних.

Практичне застосування способів миття вагона зовні, в тому числі і з використанням стаціонарних вагономийючих машин. Внутрішнє прибирання пасажирських вагонів.

Відвідування комор з видачі білизни, з видачі знімного інвентарю та продукції чайної торгівлі. Оформлення накладних. Ознайомлення з організацією прання білизни. Комплектування пакетів з білизною. Практичне ознайомлення зі способами хімчистки та дезобробки постільних речей. Участь у підготовці вагонів для проведення дезінфекції та дезінсекції.

Ознайомлення з правилами отримання та збереження інвентарю та продуктів чайної торгівлі.

Ознайомлення з порядком розрахунку з провідником за продукцію чайної торгівлі та при втраті або пошкодженні майна в вагоні чи самого вагона. Збереження інвентарю та продуктів чайної торгівлі.

Складання звіту про реалізацію продуктів чайної торгівлі.

ТЕМА 10. Ознайомлення з роботою вокзалів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час знаходження на вокзалах та технічних пасажирських станціях.

Практичне ознайомлення з технологічним процесом щодо надання послуг пасажиром та організації роботи залізничних вокзалів і технологічним процесом роботи технічних станцій.

Відвідування вокзалу. Огляд місць знаходження телефону, медпункту, міліції, багажних кас, камер схову, туалетів, службових приміщень. Вивчення структури інформаційної служби.

ТЕМА 11. Обслуговування санітарно-технічного, електричного та внутрішнього обладнання вагонів

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки під час обслуговуванні санітарно-технічного та електричного обладнання.

Підготовка вагонів та заповнення водою системи опалення та водопостачання. Розпалення топки, порядок обслуговування котла опалення, режими опалення. Посилення циркуляції води в опалювальний період за допомогою насоса. Опалювання вагону однією стороною. Опалювання вагону в перехідний період шляхом подачі підігрітого повітря через вентиляційну установку. Перевірка роботи відцентрового насоса.

Усунення повітряних пробок в системі опалювання, вмивальних чашах і унітазах. Усунення течі трубах опалювання.

Експлуатація систем опалювання, водопостачання, освітлення і кип'ятильників. Підключення вагонів з електроопалюванням до стаціонарних установок. Ввімкнення електропечей у вагонах з електропостачанням і нагрівальних елементів у вагонах з комбінованим опалюванням. Експлуатація пристроїв опалювання і вентиляції залежно від стану і температури повітря і конструктивних особливостей окремих типів вагонів.

Нагляд за електричними машинами, акумуляторних батарей та приводами підвагонних генераторів на шляху прямування та під час прийомки вагону.

Експлуатація установок кондиціонування повітря.

Обслуговування кип'ятильника .

Обслуговування системи опалювання.

ТЕМА 12. Практичне ознайомлення з виробничими документами, їх контроль

Первинний інструктаж з охорони праці. Правила безпеки на робочому місці.

Практичне ознайомлення з поїзною документацією і порядком її ведення, оформлення та контролю. Ознайомлення з нормами провезення ручної поклажі, порядком розміщення ручної поклажі.

Перевірка проїзних документів при посадці пасажирів у вагон. Читання інформації, компостерних знаків на проїзних документах.

Ознайомлення з випадками та правилами оформлення штрафів. Ознайомлення з формами ЛУ-72 «Бланк обліку населеності вагона та витрати постільної білизни», ЛУ-73 «Відомість про наявність вільних місць та місць, що звільняються до станції», ЛУ-74 «Телеграма», ЛУ-75 «Відомості для схеми №2». Складання актів загальної форми. Ведення документації на вагон.

II. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ТЕМА 1. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки (проводить інженер з охорони праці на підприємстві). Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на виробництві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту.

Ознайомлення учнів з устаткуванням і технологічним процесом підприємства, з міжзмінною передачею устаткування й організацією виробництва.

Ознайомлення з організацією планування праці і контролю якості робіт на виробничій ділянці, у бригаді, на робочому місці.

Ознайомлення з організацією робочих місць передовиків і новаторів виробництва.

Інструктаж з безпеки праці безпосередньо на технологічній ділянці і робочому місці.

ТЕМА 2. Самостійне виконання робіт провідника пасажирського вагона (*Поїзна практика провідника пасажирського вагона*)

Самостійне виконання робіт провідника пасажирського вагона на робочих місцях підприємства відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик з дотриманням норм безпеки праці, із застосуванням передової технології і організації праці.

У ході виробничої практики учні повинні:

виконувати роботи на основі технічної документації, яка застосовується в вагонній дільниці;

вивчати і застосовувати передові прийоми і способи праці;

самостійно розробляти і здійснювати заходи щодо найбільш ефективного використання робочого часу, економного використання матеріалу, інструментів;

виявляти технічні несправності устаткування і вживати заходи до їх усунення;

приймати участь в змаганні колективу підприємства за виконання планових завдань;

дотримуватися правил безпеки праці і пожежної безпеки;

підготуватися до державної кваліфікаційної атестації.

Детальна навчальна програма виробничої практики з урахуванням вимог підприємства і спеціалізації учнів, оволодіння учнями сучасною технологією і технікою, засобами праці передовиків підприємства, розробляється безпосередньо професійно–технічним навчальним закладом за участю підприємства, замовників кадрів, організацій, установи і затверджується в установленому порядку.

У програмі передвипускної виробничої практики повинні знайти відображення слідуєчи основні види робіт:

обслуговування пасажирів

прийом вагона і підготовка його до рейсу;

оснащення вагона з'ємним інвентарем, постільними речами, продуктами чайної торгівлі, водою, а у зимовий період паливом;

нагляд за технічним станом вагона під час руху поїзда;

утримання вагона під час руху поїзда;

користування приладами електрообладнання, вентиляції, систем опалення, водопостачання, охолодження, кондиціонування;

контроль проїзних документів, норм провозу ручної поклажі та багажу, розміщення пасажирів у вагоні згідно з проїзними документами; участь в опробуванні автогальм та прийняття мір проти заклинювання колісних пар; здійснення обліку населеності у вагоні згідно установлені форми та передача своєчасної інформації начальнику поїзда; приготування ліжок пасажирам за проханням, забезпечення пасажирів чаєм і продуктами чайної торгівлі; огорожа поїзда під час вимушеної зупинки на перегоні, подача сигналів; перевірка справності сигналізації контролю нагріву букс; перевірка справності пожежної сигналізації; перевірка сигналізації замкнення „+” „-“ проводів на корпус вагона; перевірка стану та строку випробування засобів вогнегасників; дії провідника під час пожежі.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт:

обслуговування пасажирів;
 оснащення вагонів знімним інвентарем, постільними речами, продуктами чайної торгівлі, водою, а у зимовий період паливом;
 прийом вагонів та підготовка їх до рейсу;
 утримання та обслуговування вагону на шляху прямування;
 користування приладами електрообладнання, вентиляції, системи опалення, водопостачання;
 контроль оформлення проїзних документів, норм провозу ручної поклажі, розміщення пасажирів у вагоні відповідно проїзних документів;
 участь в опробуванні автогальм та прийняття мір проти заклинювання колісних пар;
 здійснювати облік населеності вагона за встановленою формою та передача своєчасної інформації начальнику поїзда;
 забезпечення пасажирів постільними речами, чаєм, продуктами чайної торгівлі;
 огорожа поїзда під час вимушеної зупинки на перегоні, подача сигналів;
 перевірка справності сигналізації контролю нагріву букс;
 перевірка справності сигналізації замкнення „+” „-” проводів на корпус вагона;
 перевірка стану та терміну придатності вогнегасників;
 дії провідника під час виникнення пожежі.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія - 5112 Провідник пасажирського вагона
Кваліфікація - Провідник пасажирського вагона

ЗНАЄ:

1. Будову пасажирських вагонів всіх типів.
2. Будову та принцип роботи автозчепу, гальмового обладнання, ходових частин.
3. Призначення, конструкцію і роботу підвагонного обладнання.
4. Призначення, будову і роботу СКНБ (СКНБП), сигналізації замикання на корпус вагона, СПС (системи пожежної сигналізації).
5. Призначення, будову і роботу установок кондиціонування повітря, примусової вентиляції.
6. Призначення, будову і порядок обслуговування приладів опалення.
7. Призначення, будову і порядок обслуговування електрообладнання.
8. Правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх при аварійних ситуаціях.
9. Всі види проїзних та перевізних документів, у тому числі безкоштовних, та правила проїзду за цими документами.
10. Правила користування реєстратором розрахункових операцій (РРО), порядок обліку коштів, отриманих за надання платних послуг.
11. Форми обліку та звітності, що застосовуються, порядок їх ведення та складання.
12. Документи, що дають право на проведення ревізії пасажирського поїзда.
13. Інструкцію провідника пасажирських вагонів.
14. Правила пожежної безпеки. Правила та норми з охорони праці.
15. Порядок користування службовими розкладами пасажирських поїздів.
16. Правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України.
17. Правила проїзду в пасажирських поїздах міжнародного сполучення (форми проїзних документів, тарифи).
18. Правила технічної експлуатації залізниць України.
19. Поїзні і маневрові сигнали, що застосовуються на залізницях по маршруту прямування поїзда.
20. Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту.
21. Рекомендації з надання першої медичної допомоги.
22. Державні санітарні правила та норми, гігієнічні нормативи щодо утримання пасажирських вагонів.
23. Основні накази та вказівки Міністерства інфраструктури України, державної адміністрації транспорту України, Укрзалізниці щодо пасажирських перевезень.
24. Основи ведення підприємницької діяльності.

ВМІЄ:

1. Раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці.
2. Забезпечувати високу культуру обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку при аварійній обстановці.
3. Наглядати за технічним станом вагону, приладів опалення, освітлювання, вентиляції, установок кондиціонування повітря та охолодильних установок.
4. Регулювати роботу примусової вентиляції, установок кондиціонування повітря, приладів освітлення і приладів опалення.
5. Стежити за роботою електрообладнання.
6. Експлуатувати кип'ятильник.
7. Стежити за нагріванням букс за допомогою приладу СКНБ (системи контролю нагрівання букс). Контролювати роботу сигналізацій.
8. Користуватися засобами пожежогасіння.
9. Перевіряти роботу ручних гальм.
10. Приймати вагони і їх внутрішнє обладнання, знімний інвентар, постільні речі при підготовці вагона в рейс і здачі їх при поверненні.
11. Забезпечувати безпеку посадки і висадки пасажирів.
12. Перевіряти у пасажирів наявність правильно оформлених проїзних документів, згідно з посвідчення особи пасажирів.
13. Слідкувати за дотриманням правил і норм перевезень ручної поклажі.
14. Надавати пасажирів, при необхідності, першу медичну допомогу.
15. Забезпечувати пасажирів постільною білизною.
16. Пропонувати пасажирів чай, каву та кондитерські вироби.
17. Вести облік населеності обслуговуючих вагонів за встановленою формою .
18. Складати акти на зіпсовані або знищені матеріальні цінності, в спеціальних бланках складати звіти.
19. Виконувати вологе та сухе прибирання вагона.
20. Заправляти вагон твердим паливом, чистити топки й зольники від золи та шлаку.
21. У поїздах міжнародного сполучення провідник додатково має здійснювати оформлення дорожньої відомості, митних декларацій.
22. Забезпечувати контроль за станом хвостових сигнальних ліхтарів у разі обслуговування останнього вагона
23. Забезпечувати огороження і безпеку поїзда у разі його вимушеної зупинки у відповідності до інструкції з сигналізації на залізницях України.
24. Брати участь у скороченому випробуванні автогальм.
25. Здійснити заходи з державної реєстрації підприємства, скласти бізнес-план.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Найменування	Кількість на групу з 30 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Інструменти			
1	Шаблони для визначення несправностей колісних пар (абсолютний шаблон № 269)	1	1	
2	Шаблон для визначення несправностей автозчеплення (шаблон № 283)	1	1	
	Вимірюючі прилади			
1	Вольтметри	20		
2	Амперметри	20		
3	Ватметри	3		
4	Лічильники активної енергії	2		
5	Лічильники реактивної енергії	2		
6	Випрямні пристрої		5	
	Діючі макети			
1	Залізниця		1	
2	Сигнали потягів		1	
3	Світлофори		1	
4	Огорожа місць перешкод на перегонах і станціях		1	
5	Візок пасажирського вагону (КАЗ – ЦНИИ – I)		1	
6	Візок вантажного вагону		1	
7	Автозчеплення		2	
8	Редукторно-карданий привід від середньої частини осі		1	
9	Стрілкового електроприводу СП-6	1	1	
	Схеми			
1	Сигналізації	2	2	
2	Вагони	6	6	
3	Водопостачання	1	1	
4	Опалення	1	1	
	Вузли	1	1	
1	Автозчеплення з механізмом	1	1	
2	Буксовий вузол з роликівими підшипниками	1	1	

3	Лужний акумулятор	1	1	
4	Редуктор текстронного приводу	1	1	

Список рекомендованої літератури

1. “Автоматизація виробництва економічної інформації”.
Н.Г. Барашевский, Ф.И. Васькин, – К., «Форум», 2000г
2. “Економіка для старших класів українською мовою”.
Навчально – методичний посібник . Авт. М.Уотте та ін. 1999р
3. “Економіка колійного господарства”, 1988р.- підручник для ВНЗ залізничного транспорту спеціальність «Будівництво залізниць, колії, колійне господарство»
4. “Електронні засоби автоматизації сільськогосподарської техніки”. – Львів, «Оріяна-Нова», 2000г.
5. “Електротехніка з основами промислової електроніки”.
Лабораторний практикум. – К.: Вища школа, 1997 р., Анісімов М.В.
6. “Електротехніка з основами промислової електроніки”. – К.: Форум, 2000 р., Бойкова В.О., Гурій А.М.
7. “Електротехніка”. - К.: Вища школа, 1995. Шихін А.Я.
8. “Електричні і радіотехнічні вимірювання”. – К.: Форум, 2000 р., Гурій А.Н., Поворознюк Н.І., Шаповаленко О.Г.
9. “Залізнична техніка (словник). Вагони вантажні. Терміни та визначення”.
ДСТУ 3431-96
10. Інструкція з руху поїздів та маневрової роботи, – К.: 2001 р.
11. Інструкція з сигналізації на залізницях України, – К.: 2002 р.
12. Інструкція з огляду, обстеження, ремонту і формування колісних пар, колійних машин, дрезин, автомотрис та мотовозів. – К.: Транспорт України, 1998 р., ЦП-0013
13. Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України. – Київ, “Транспорт України”, 1995
14. Інструкція по сигналізації на залізницях України (МТУ, Київ 1995)
15. Інструкція по ремонту і обслуговуванню автозчепного пристрою рухомого складу залізниць України. ЦВ-ЦЛ-ЦТ-0014
16. Інструкція по експлуатації гальм рухомого складу на залізницях України. ЦВ-ЦЛ-ЦТ-0013, Київ 1997
17. Інструкція з забезпечення безпеки руху поїздів під час виконання колійних робіт. ЦП/0067
18. Інструкція по будові та утриманню колії залізниць України. – К.: Транспорт, 1998 р., ЦП/0050
19. Інструкція провіднику пасажирського вагону. № ЦЛ- 0038
20. “Інформатика та інформаційні технології”.
Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – Харків, ООО «Компанія СМІТ», 2003г
21. Інформаційні матеріали: „Залізничний транспорт України”

- (науково-практичний журнал)
22. Коментарі та роз'яснення щодо застосування положень правил технічної експлуатації залізниць України, – К.: 2004 р.
 23. “Монтаж електричних мереж і силового електроустаткування”. – К.: Вища школа, 1995 Атабеков В.Б.
 24. “Монтаж освітлювальних, силових мереж і електроустаткування”. – К.: Вища школа, 1995. Бондар В.М., Шаповаленко О.Г.
 25. Науково-практичний коментар до закону України “Про охорону праці” – Київ, 1996
 26. “Общий курс залізниць”
Підручник для середньої ПТУ. – К.: “Вища школа”, 1986 Калінін В.К. і ін.
 27. “Общий курс і ПТЭ залізниць”, – 1983 Хацкельовіч М.Н. і ін.
 28. “Основи електротехніки, радіо та мікроелектроніки”. – Л.: Оріяна-Нова, 2001 р., Попов Ю.В., Шовкошитний І.І.
 29. “Основи економіки та підприємництва”.
В. Я. Бобров (українською мовою), 2003р.
 30. Основи охорони праці. – К.: Основа, 2003 Ткачук К.Н., Халімовський М.О. та інші
 31. “Основи правознавства”. Навчальний посібник, - Х., «Одісей», 2002
 32. “Основи ринкової економіки України”, 2000р.
 33. “Практикум з економіки для 10-11 класів”. Посібник для училища.
 34. “Практична електротехніка”. – К.: Веселка, 1997 р., Бондар В.М., Гаврилюк В.А., Духовний А.Х.
 35. Програма «Основи ринкової економіки та підприємництва» для професійно – технічних навчальних закладів України, К., 2001р.
 36. “Електрообладнання пасажирських вагонів”, – 1987, В.П. Егоров
 37. Загальна декларація прав людини, ООН, 1948
 38. Закон про попередження сімейного насильства
 39. Закон України «Про міліцію»
 40. Закон України «Про підприємництво в Україні»
 41. Закон України “Про охорону праці”
 42. Закон України “Про професійну освіту”
 43. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”
 44. Закон України “Про прокуратури, міліції, адвокатури”
 45. Земельний кодекс України
 46. Злочинна юстиція (збірник нормативних актів)
 47. Злочинний кодекс України
 48. Кодекс законів про працю
 49. Кодекс України з адміністративних правопорушень
 50. Конституція України
 51. Наказ Укрзалізниці від 10.03.94 р. № 40-Ц “ Про уведення у дію особливостей регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих

- категорій працівників. Безпосередньо пов'язаних із забезпеченням безпеки руху поїздів”
52. Наказ Укрзалізниці від 04.12.01 р. № 665-Ц “Про заходи щодо покращення якості професійної підготовки працівників залізничного транспорту”
 53. Наказ МТУ від 24.01.03 р. № 49 “Про порядок вивчення та перевірки знань, нормативних актів з безпеки руху поїздів та маневрової роботи працівниками залізничного транспорту України”
 54. Наказ МТУ від 22.03.01 р. № 196 “Про затвердження положення про класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті та метрополітенах України”
 55. Наказ Укрзалізниці № 2-С від 03.01.01 р. “Про заходи щодо забезпечення безпеки руху на залізничному транспорті”
 56. Нормативні акти з безпеки руху поїздів, – К.: 2002 р.
 57. Основи охорони праці. – К.: Факт, 2005. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В., Гаман М.В.
 58. Охорона праці. – К., 1995. Єлисеєв А.Г.
 59. Посадова інструкція провідника пасажирського вагону.
 60. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях. – Київ, “Основи”
 61. Правила дорожнього руху, – Київ.
 62. Правила пожежної безпеки на залізничному транспорті. – К.: 1997
 63. Правила технічної експлуатації залізниць України із змінами та доповненнями. МТУ ЦРБ-0004
 64. Правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України. – К.: Транспорт України, 2003.
 65. Правила технічної експлуатації залізниць України – Київ, МТУ, 1995
 66. Правила технічної експлуатації залізниць, – К: 2002 р.
 67. Сімейний кодекс України
 68. Статут залізниць України. Київ.: Транспорт, 1998.
 69. Цивільний кодекс України, Х., «Одісей»
 70. Цивільно-правовий кодекс України, Х., «Одісей»

ЗМІСТ

1. Державний стандарт професійно-технічної освіти	1 – 2
2. Аркуш погодження Державного стандарту професійно-технічної освіти	3 – 5
3. Загальні положення	6 – 8
4. Державний стандарт професійно-технічної освіти	9
5. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу	10 – 13
6. Типовий навчальний план підготовки (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників	14
7. Типові навчальні програми з предметів	15 – 60
8. Типова навчальна програма з виробничого навчання	61 – 68
9. Критерії кваліфікаційної атестації випускників	69 – 70
10. Перелік основних обов'язкових засобів навчання	71
11. Перелік рекомендованої літератури	72 - 74